Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Yolunda

Haftalık Siyasi Gazete

Gerçek

SAYI : 173
26 MAYIS 1980
PAZARTESİ
15 LİRA

Haziran ayında yine devalüasyon var

- Yüzde 30 civarında olması beklenen yeni devalüasyonun ardından kârlarına kârlar katmak isteyen birçok şirket, stok yapmaya başladı.
- Hükümet çevreleri, 24 Ocak devalüasyonundan sonra meydana gelen fiyat artışlarının ekonomi üzerindeki olumsuz etkisinin önlenebilmesi için yüzde otuzluk bir devalüasyonun şart olduğunu söylüyor.

Ekonomik bunalım tüm şiddetiyle ve yeni yeni boyutlar kazanarak sürerken, hükümetin İMF ile sürdürülen görüşmeler sonucunda Haziran ayında yeni bir devalüasyon yapma yoluna gideceği kesinleşti. 24 Ocak devalüasyonundan sonra «para ayarlaması» adı altında ufak çaplı devalüasyonlarla «idare» etmeye çalışan hükümetin, Haziran ayında yapacağı devalüasyonun muhtemel oranının, son üç aylık fiyat artışları gözönünde tutularak yüzde otuz civarında belirleneceği tahmin ediliyor.

Devalüasyon ihtimalinin giderek kesinleşmesi üzerine, bir çok büyük şirketin çeşitli «tedbir»ler aldığı da geçtiğimiz hafta içinde günlük basında yer aldı. Bilindiği gibi, 24 Ocak kararlarının uygulamaya sokulmasının ardından, geniş emekçi yığınların satın alma gücü alabildiğine kısıtlanmış ve bu durum da tüketimin iyiden iyiye azalmasına yol açmıştı. Piyasadaki para darlığı da bu koşulların üzerine eklenince özellikle dayanıklı tüketim mallarının (Buzdolabı, televizyon vb.) satışı sıfıra inmişti. An-

devamı s. 7, sü. 1'de

Tüm yurtseverler görev başına

SİA'YA HAYIR!

- Savunma İşbirliği Anlaşmasına göre Türk subayları üslerdeki gizli bölümlere giremeyecekler.
- ABD işbirlikçiliğinin şampiyonları anlaşmayı «mükemmel buluyorlar.
- Tüm yurtseverler anlaşmanın meclislerde onaylanmasını engellemek üzere çaba göstermelidir.

yapılan açıklama

Amerikan üslerin
gizli bölümlerin
Türk subayları
giremeyecek

Türkiye üzerindeki ABD boyunduruğunu daha da pekiştirmek amacıyla kotarılan Savunma İşbirliği Anlaşması'nın içyüzü ortaya çıktıkça emperyalizmin Türkiye'yi tepeden tırnağa teslim alma gayreti iyice sırıtmaya başladı. İlerici ve yurtseverlerin başından beri karşı oldukları, Türkiye'nin ABD'ye peşkeş çekilmesinde yeni bir aşama olduğuna ısrarla dikkat çektikleri SİA'yı övünç vesilesi yapanların nasıl bir ihanet içinde oldukları daha bir anlaşılmaktadır.

Amerikancılığın en koyusunu kendine bayrak edinen Adalet Partisi, pek çok maddesini halka açıklama cesaretini gösteremediği bu anlaşmanın altına imza koymakla, «milli savunma adına yapılan gizli işlerin gerçekte ABD'nin Ortadoğu'daki çıkarlarını korumaya ve emperyalist saldırgan emellerini güçlendirmeye yönelik olduğunu bir daha tescil etti.

Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri Faruk Şahinbaş'ın açıklamasına göre Türkiye'-

devamı s. 7, sü.5'de

Olimpiyata katılmama kararı uyduluk politikasının sonucudur

- Carter'in direktifi sonucu alınan olimpiyatı boykot kararı utanç vericidir.
- Hükümetin kararı TSİP ve TİP tarafından eleştirildi

Amerikan emperyalizminin soğuk savaş kışkırtıcılığının ve spor alanında da sosyalist ülkeler karşısında devamlı yenilgiden kaçmak güdüsünün bir sonucu olarak Moskova olimpiyatlarını boykot etmesinin ardından emperyalizme uyduluk yapan birkaç ülke de aynı yolu izlemişti. Bunlar Federal Almanya, Arjantin, Filipinler ve Bahama Adaları'dır. Bu uyduluk yolu Demirel iktidarı tarafından da izlenmiş ve Türkiye'nin olimpiyatlara katılmama kararı alınmıştır. Karara CHP Genel Başkanı özü itibariyle değil, fakat sadece «spora siyaset karıştırılmaması» gerekçesiyle karşı çıkmıştır.

TSİP Genel Sekreteri Yal-

devamı s. 7, sü. 1'de

Sefil «Kabadayı»

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü sporcularımızın yabancı temaslar için yurt dışına gitmesi halinde nelere dikkat etmeleri gerektiğini belirleyen bir genelge yayınladı. Bu genelge Genel Müdürlüğün sporcularımızın uygarlık seviyesini nasıl değerlendirdiği konusunda ilginç bilgiler veriyor. Beden Terbiyesi Genel Müdürlü-

devamı s.7, sü. 3'de

SÜLEYMAN'IN SON MARİFETİ

Düyun-u Umumiye devri!

- İMF ile önümüzdeki günlerde imzalanacak 3 yıl süreli yeni anlaşma gereğince, bir İMF heyeti Ankara'ya yerleşerek ülkemiz ekonomisini yönetecek.

Bakanlar bakanı, sabık MESS Başkanı, Başbakanlık Müsteşarı ve DPT Müsteşar Vekili Turgut Özal'ın, DPT'te tahsis edilmiş dış seyahat yolluklarının hepsini bir iki ayda tüketmek bahasına gerçekleştirdiği dilenci

devamı s. 7, sü.5'de

Demirbağ'a saldırı faşizme hizmet amacını güdüyor

- İster demokrasi düşmanlarının paralı ajanları tarafından yapılsın, isterse de kendi dar kafalarının ve bilime, işçi sınıfına dayanmayan mücadele anlayışlarıyla ortaya çıkan bir saldırı olsun, olay faşizme hizmet etmektedir ve bu açıdan nesnel olarak da olsa burjuva ajanlığıdır.

Geçtiğimiz hafta General Demirbağ'a başarısız bir suikast teşebbüsünde bulunuldu. Nasıl planlanmış olursa olsun bir faşist dikta peşinde koşan karanlık mihrakların güdümündeki bir provokasyon girişimi olma niteliğinden nesnel

devamı s. 7, sü. 7'de

TSİP: «Demirbağ'a saldırı olayı bir provokasyondur»

- TSİP Başkanlık Kurulu: «Şurasını kesinlikle yeniden ve yeniden tekrarlamak gerekir ki, yaşanılan sayısız tertipler, kargaşa yaratma, böyle bir ortamdan yararlanıp faşist bir diktayı egemen kılmak amacına yöneliktir.»

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Başkanlık Kurulu yayınladığı bir bildiriyle, General Demirbağ'a düzenlenen saldırı girişiminin karanlık güçlerce düzenlendiğini ve bir provokasyon olduğunu söylemiştir.

TSİP Başkanlık Kurulu konuyla ilgili bildirisinde şöyle demiştir:

«Tümgeneral Demirbağ'a düzenlenen saldırı Tür-

devamı s. 7, sü. 7'de

Gerçek Durum

Zorbalığa Kılıf Sunulmaktadır

Gerici mihraklar işi oldukça organize başlattılar. Sıradan bir «seminer»in 61 Anayasasının temellerine dinamit koyacağını çoğu kimse belki de ummuyordu. İşin tavsatılmadan yürütülmesinde yarar görenler, bu defa Adnan Başer Kafaoğlu ve Aydın Yalçın'ın figüranlığını öne sürdüler. Bu iki kiralık uzman, özlenen zorba rejimin kılıfı olabilecek bir «anayasa taslağı» ile ortaya çıktılar ve ortalığı velveleye vermeyi başardılar.

Bütün bu göstergelerden öyle anlaşılıyor ki, mizansen, sonuç alınıncaya kadar inatla izlenecek, artan gerginliğin bir «kopma noktasına» sürüklenmesine bile göz yumulacak. Hatta amaçlanan da bu noktadır demek mümkün.

61 Anayasası üzerindeki rotüş çalışmalarının hiç de amatör birer çalışma olmadıkları, tersine en ince detaylarına kadar düşünülmüş birer tertip oldukları, Demirel'in son açıklamalarıyla daha bir anlaşılır hale geldi. Tabir caiz ise, Demirel, herkesin ayan bildiğini beyan etmiş, baklayı ağzında daha çok saklıyamıyacağının farkına varmıştır. Kilitlenen ama, Demirel anahtarı bu yönde çevirdiği için kilinlenen cumhurbaşkanlığı seçimlerini zorba bir iktidara açılan ilk kapı olarak kullanmak isteyenler, şimdi en üst düzeyde bir sözcüye de kavuşmuş olmanın sevincini yaşamaktadırlar.

Demirel'in despotluğa özenmesiyle, faşist diktatörlük özlemleri hiç değilse bu aşamada tümüyle çakışıyor. Anayasayı tekelci tahakkümün manifestosuna dönüştürmek istiyen Demirel'le, onu ve ifade ettiği demokratik hakları tümden yoketmeyi amaçlıyanların bir noktada buluşmaları hiç de rastlantı değildir. Böyle olduğu içindir ki, Anayasa üzerine açılan tartışmaları, «selâmeti» bir askeri müdahalede ve faşist diktatörlüklerde görenlerin cüretleri izliyor.

Demirel kendi yolunu açarken faşist diktatörlük özlemlerinin yolunu tıkadığını sanıyor olabilir mi?

Olamaz. Kendi özlemi olan despot ve zorba bir rejimle, faşist diktatörlüğü çözüm olarak görenler arasında bir uzlaştırma formülüdür Demirel'in formülleri. Bu nedenle, en karanlık mihrakların desteğini alabilmektedir. Bu nedenle yine kendisi, sık sık «askeri müdahale» sorularına muhatap olmakta, bu tartışmanın içinde yer almaktadır. «Askeri müdahale teröristlerin işine gelir» derken Demirel'-

devamı s. 7, sü. 7'de

Hükümetteyken değil ama, muhalefetteyken

CHP, MHP'nin terörün baş uygulayıcısı olduğunu keşfetti!

- CHP Hukuk Bürosu tarafından hazırlanan rapor, Türkeş'in sözleriyle bazı MHP organlarında yer alan ibareleri ele alıyor.

Devletin tüm olanakları elindeyken ne İçişleri Bakanlığını, Ne Cumhuriyet Savcılıklarını kararsız ve ürkek tavrıyla kullanamayan Cumhuriyet Halk Partisi her zaman yaptığı gibi yine muhalefetteyken aslan kesildi. Bugün faşist terörün bu kadar büyük boyutlara tırmanmasında kararsız tavrıyla sorumluluk sahibi olan CHP faşist namluların kendi yöneticileri üzerine çevrilmesi üzerine MHP'nin faşist bir parti olduğunu ve terörün bu kaynaktan fışkırdığını «keşfetme» becerisini gösteriyor.

CHP Hukuk Bürosunun raporunda MHP ve Alpaslan Türkeş hakkında şu alıntılar yer alıyor:

«Gerek üniversite içinde, gerek üniversite dışında çetin bir savaş açtık. O savaştır ki memleketin 12 Mart'ta Türk Silahlı Kuvvetlerinin haklı müdahalesiyle bu buhrandan kurtulmasını sağladı.» (Alpaslan Türkeş, 9 Işık, sayfa 505-506).

«Hak kuvvetlinindir,» (Türkeş, 9 Işık, s. 22-28).

«Biz parti olarak Türkiye için komünizm ve diğer fesat hareketlerini er geç ezip yok edeceğiz, fakat yalnız onları değil. Bu yıkıcı faaliyete karşı vazifesini yapmayan iktidar ve fesatçılara yardakçılık eden hainleri de en ağır cezalara çarptıracağız.» (Türkeş, 9 Işık, s. 75).

«İyi veya kötü başkent sokaklarına hakim olan, devlet yönetimine hakim olabilir.» (Türkeş, 9 Işık, s. 110-111).

devamı s. 7, sü. 1'de

Hürcam-İş grevde

- İşkolunda yetkili iki sendika grevlere ortaklaşa çıkıyorlar
- Türkiye'deki cam ve şişe üretimi tamamen duracak.

22 Mayıs günü akşam üzeri Çayırova'da kurulu DİSK Hürcam-İş Sendikasını yetkili olduğu Cam Elyaf ve Cam İşleme Tesisleri ile, Türk-İş'e bağlı Kristal-İş Sendikasının yetkili bulunduğu Düz Cam fabrikası greve çıktı. 23 Mayıs günü ise, Hürcam-İş Sendikasının yetkili bulunduğu Mersin'de kurulu şişe ve düz cam üretimi yapan Anadolu Cam Sanayiinde greve başlandı. Böylece ilk aşamada, yaklaşık dört bin cam işçisi greve çıktı. Önümüzdeki günlerde Topkapı-Şişe-Cam, Teknik Cam ve Paşabahçe, Be Te Be ve Feget işyerlerinin de grevlerin başlamasıyla toplam sekiz

devamı s. 7, sü. 2'de

Olumsuzlukları Aşmak Gerek

Ömer ARSLAN
TÖB-DER Genel Sekreter Yrd.

(YAZISI 5. SAYFAMIZDA)

İşte «Güney Kore Mucizesi»!

Güney Kore'de polis devleti sallanıyor

Güney Kore'de üç hafta önce başlayan yoğun gösteriler, ülkede yönetimin tümüyle ordunun eline verilmesinden sonra da sürdü. Ülkenin ikinci büyük kenti olan Kwang Ju'da 200 bini aşkın kişinin katıldığı gösteriler sonunda kentteki sıkıyönetim kuvvetleri ve polisler geri çekilmek zorunda kaldılar. Kenti ele geçiren halk, hükümetin silâh bırakma çağrısına karşılık, tüm haberleşmeyi kesti ve direndi.

Emekçilerin ağır koşullar altında yaşamaya ve çalışmaya zorlandığı Güney Kore, kısa bir süre önce ülkemizde tekelciler tarafından adından övgüyle sözedilen bir ülke. «Güney Kore mucizesi» adı altında, derinleşen ekonomik bunalımlarına Güney Kore'deki polis devleti uygulaması örneği ile çıkış yolu arayan tekelciler, Güney Kore'deki son gelişmelerden pek hoşnut olmasalar gerek!

Fotoğrafta Kwang Ju'yu ele geçirdikten sonra sokaklarda dolaşan emekçi ve öğrenciler görülüyor.

(Güney Kore'deki gelişmelerle ilgili ayrıntılı haberimiz 4. sayfada).

Mecidiyeköy'de polis araması süsüyle ikinci katliam

- Tabipler Birliği Merkez Konseyi üyesi Sevinç Özgüner öldürüldü.
- 23 Mayıs günü sabaha karşı Özgüner'in evine gelen faşist katiller, «polisiz, arama yapacağız» diyerek içeri girmek istediler, Özgüner ve eşinin şüphelenerek kapıyı açmamaları üzerine saldırganlar kapıyı kırdılar.
- TSİP Genel Sekreteri Tabipler Odasına bir mesaj yolladı.

Mecidiyeköy'de aynı yolla ikinci faşist katliam geçekleştirildi. Tabipler Birliği Merkez Konseyi üyesi olan ve devrimci mücadelede yaralmış bir kişi olan Sevinç özgüner'in evi faşist katillerce basıldı. Katiller sabaha karş. saat dörte eve geldiler. Polis olduklarını, arama yapacaklarını söylediler. Özgüner ve eşi

devamı s.7, sü. 3'de

gedik

CENGİZ HAN

Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullara önerdiği kitaplardan biri Cengiz Han'ı şöyle övüyormuş:

«Bu büyük Moğol hükümdarının kahramanlıklarının ve üstün niteliklerinin başında gelen bir merakı vardı: Yendiği düşman büyüklerinin atlarına binmek ve karılarını öpmek.»

Anlaşıldı mı şimdi neden Çin'de Cengiz Han'ın itibarının iade edildiği?

Malûm, hazretlerin de merakıdır; birbirlerini habire attan indirip bindirerek belden aşağı «ideolojik mücadele» etmek!

«Milli» Konut Politikası...

Hayri KARA

Resmi Gazete'nin 11 Mayıs 1980 tarihli nüshasında Bakanlar Kurulu'nun kararlaştırdığı «Milli Konut Politikasının Uygulanmasına Dair Esaslar» yayınlandı. Kararname «Vatandaşlarımızı konut sahibi yapmayı hedef» almış. Anlaşıldığına göre, devlet, hâlâ aynı yanılgıyı sürdürerek, toplum için daha pahalı olan yolu, **Konutta mülkiyeti** kışkırtmaktadır. Asıl hedef herhangi bir toplumsal güvencesi olmayan kitlelerin tasarruflarının sürekli olarak arsa spekülatörleri, müteahhitler, yapı malzemesi tekellerine akmasını hızlandırmaktır. Ayrıca bu tasarrufların kamu eliyle toplum yararına kullanım yerine, özel bankalar aracılığıyla tüketilmesi sonucuna ulaşılacaktır.

Kararname özel sektörün mali, teknik olanaklarının ve organizasyon gücünün «devreye sokulması» gereğini vurguluyor. Bunda da şaşılacak bir şey yok. Çünkü yapı piyasasına yakın olan çevreler, çok iyi biliyorlar ki, korkunç enflasyon bu piyasayı giderek çıkmaza sürüklemekte, bu alandan korkunç kazançlar elde eden kesimleri zor duruma sokmaktadır. «Milli Konut Politikası» inşaat sektörünün yeniden «ilginç» bir alan haline getirilmesini hedeflemektedir.

Kararnamenin bir maddesi ise iktidarın yönelimleri açısından dikkat çekiyor. Konut politikasının amaçlarından biri «Türk-İslâm an'ane ve örflerine uygun konut tiplerini geliştirmek» olarak belirlenmiş. Mimarlık benzeri, mekân üretim süreçlerinden haberli olan her kişi, bu türden sloganların ardında varolan **nazist, faşist** ideolojinin kokusunu alabilir. Bu ilke, özellikle sanat ve mimarlık tarihçilerinin ilgisini çekecektir herhalde.

«Konut Politikasının» ilkelerine göre devletin kamulaştırıp, tüm alt yapılarıyla kullanıma hazır kılacağı arsalar, özel kuruluşlar eliyle üzerlerinde inşaat yapılarak pazarlanacak. Böylece kapitalist düzende parçalanıp, paylaşılmış kent ve çevresindeki arsalar toparlanarak, yapı tekelleri yararına büyük ölçeklerde pazarlanacak. Üstelik, bu arsalar üzerinde **sosyal konut değil, toplu konut** gibi belirsiz bir kavrama göre, örneğin «Kastel Cenneti» filan gibi lüks konutlar üretilebilecek.

«Konut Politikasının» ilkelerinin ardından açıkça ortaya çıkan bir başka gerçek ise, yapı malzemesi üreten tekellere hızla toplu pazarlar oluşturmak endişesidir. Rekabetsiz ve denetimsiz çalışan bu tekelci kesimin ürünlerine şimdiden korkunç fiyatlar bindirilmiştir.

Kararnamede bir de «Yurtdışında çalışanların döviz tasarruflarını değerlendirmek»ten sözedilmektedir. Yarım yamalak çalışan tüketim sanayiine döviz yetiştirebilmek için, yurtdışında emek gücünü satan kitlelerin dövizine el koyma yollarından bir yenisi, askerlik ve emeklilikten sonra, böylece bulunmuş olmaktadır. Üstelik bu işi beceren müteahhitlere, yurtdışı şirketler oluşturma olanağı ve yapı malzemesi ithal olanakları da tanınmış olarak.

Dahası da var, konutların dövizle pazarlanmasına katkıda bulunacak yabancı kuruluşlara da komisyon verilmesini açıkça öneriyor devlet bu politikasıyla...

Ne denebilir? İktidarın gizli-açık politikalarıyla bu denli tutarlı bir konutsal sömürü politikası bu güne kadar oluşturulmamıştı.

İktidarın uzmanlarını kutlamak gerek...

UCUZA RAĞBET

A. Hamdi KARSU

Günaydın gazetesi, büyük satış mağazalarının genel müdürlerinden «satışların nasıl gittiğini» sormuş. Aldığı cevaplar halkın genellikle «ucuz mallara» rağbet ettiği noktasında düğümleniyor.

Türkiye'de ucuz mala rağbet yoksulluğun göstergesidir. Halbuki Batı'da tam tersidir. Örneğin kimilerine göre «ucuz mal» satın almak, zenginlik alâmetidir. Galiba bundandır, Batı'lılar ucuz mala akın etmektedirler.

Cumhuriyet gazetesi yazarlarından Müşerref Hekimoğlu izlediği Şafak manevralarından bir olayı şöyle anlatıyor:

«Saratoga uçak gemisinden Şafak manevralarını izliyorduk, gördüklerimiz, yaşadıklarımız bu geminin bir üs niteliğinde kullanıldığının kanıtlıyor. Mehmet Ali Kışlalı komutana sordu:

— Böyle bir olanağınız var da neden Türkiye'de üs istiyorsunuz?

Amiral Sanderson askerce yanıtladı:

— Gemi çok pahalı...» (Cumhuriyet 22 Mayıs 1980)

Fakirin ucuza koşması anlaşılır bir şeydir. Zengin Batılı devletlerin ucuza koşmaları daha anlaşılır bir şeydir. Ve bu kapsamda Amerika'nın Türkiye'deki üslere rağbet etmesinin, bu konuda ısrarlı olmasının anlaşılmayacak bir yanı yoktur.

Burada dikkati çeken yan Amerika gibi zengin bir ülkeye Türkiye'nin ulusal çıkarlarının bu denli «ucuz» olduğunu, düşündürenlerin kimler olduğudur. Adam Türkiye'nin bir gemiden daha ucuz ve bu nedenle de daha cazip olduğunu düşünecek bir noktaya gelmişse, asla kabahatli değildir. İşe başka yerden başlamak gerekir. Ucuz bile olsa her şeyin hesabını tutmakta ve zamanı geldiğinde sormakta yarar vardır.

Dikkati çeken bir başka yan da, bu bakış açısının sadece ABD'ye ait olmadığıdır. Batı'lılar Türkiye ve benzeri bağımlı ülkeleri bir gemiden daha ucuz görmektedirler de, bağımlı ülkelerin işbirlikçileri, kendi ülkelerini daha farklı mı görmektedirler?

Sanmıyoruz.

Bugün Amerika'da garsonluk veya kasap tezgahtarlığı yapan Vietnamlı halin yöneticiler, kendi ülkelerini ve halklarını, bugün aldıkları ücretlerden daha ucuz görmüşlerdi.

Şah için İran halkının «fiyatı» — mahrum kalmış olsa bile — ABD yönetiminin kendisine bağlayacağı bir emeklilik maaşından hiç bir zaman fazla olmamıştır.

Nil kenarında, bu «dalkasızın» yudumladığı viski bile ona göre İran halkına bedeldir.

Bu tipin siyasal kalabalığına bugün Türkiye'de tanık oluyoruz. İktidar olmuş bir heyet, Savunma İşbirliği Anlaşmasıyla ABD'ye teslim ettiklerinin «değerini» bilmiyor olabilir ama «fiyatını» pekalâ biliyordur. Hatta bu fiyatı talep bile etmektedir.

Bilebildiğimiz kadarıyla Demirel'in istediği bir buçuk milyar dolardır. Yine bilebildiğimiz kadarıyla, ABD donanmasından her hangi bir geminin fiyatı bile bu rakamdan kat be kat yüksektir.

Bu nedenle general Sandrson haklıdır!..

Çağatay Anadol — Bakış

Demirel ve Bakla...

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin, başka amaçların gerçekleştirilmesinde bir araç olarak kullanıldığı belliydi. Sömürü ve baskının yoğunlaştırılmasını sağlamaya çalışan, başta tekelci burjuvazi olmak üzere çeşitli demokrasi düşmanı, halk düşmanı mihraklar, amaçlarına varmak için faşist terörü ve küçük burjuva maceracılığını nasıl ustaca kullanageliyorlarsa, Cumhurbaşkanlığı seçimini de amaçlarına uygun bir manivela haline getiriyorlar.

Çeşitli demokrasi düşmanı kesimlerin maksadı bir de olsa, öngördükleri yol çeşitlilik gösteriyor. Örneğin tekelci burjuvazinin en azgın kesimi doğrudan faşist bir diktatörlükle amacına ulaşmak istiyor, kontrolu altındaki gizli açık örgütleriyle böylesi bir diktatörlüğün zeminini oluşturmaya çalışıyor. Bazı, biraz daha hesaplı burjuva kesimleri ise Türkiye'nin gerek uluslararası alanda yoğunlaşacak güçlükleri, gerekse de faşist bir diktatörlüğün yaratacağı ve güçlendireceği geniş anti-faşist muhalefeti hesaba katarak, bir meşruiyet şalı ile gizlenmiş despotik, polis devletine ulaşmanın yollarını arıyorlar.

Bunlardan bazıları geçenlerde öyle bir «anayasa reformu taslağı» ile ortaya çıktılar ki, istedikleri meşruiyet şalının etkili kesimlerce sopa gösterilmeden Parlamentodan geçmesine olanak yok. Bazı büyük tekellerin, basın tröstlerinin arkasında kumpas halinde bulundukları bu girişimciler parlamento aleyhtarlığı bardağını taşırmadan — çünkü göstermelik bir parlamentoya ihtiyaçları olduğunu düşünüyorlar — parlamento aleyhtarlığı da yapıyorlar. Eski Genel Kurmay Başkanlarının, anayasa kuruluşlarının eski başkanlarının seçilmeden üyesi olacakları «Cumhuriyet Divanı»nı fikrinin ardında, mecliste «adam yok» anlayışının yattığı kesin. Elbette ki mecliste «adam» bulunup bulunmadığı tartışması bizi şimdilik bu tartışmanın amaçları açısından ilgilendiriyor. Etkili ve örgütlü çevrelerin sürekli vesayetini sağlayacak olan bu «Divan», seçilmiş «adamların» gerektiğinde hizaya getirilmesini de amaçlıyor. Bu girişimcilerin bir özelliği de gerek Ecevit'i, gerekse de Demirel'i alabildiğince karalamak. Bu kesimler hem iki burjuva partisi liderinin işleri «kıvıramadığı» kanaatindeler, hem de öngördükleri sistemde parti liderlerinin özgül iradeler ortaya çıkarmasından endişe duyuyorlar.

Burjuva egemenliğinin daha despotik bir tarzda nasıl restore edilebileceği konusunda «rivayet muhtelif». Örneğin Demirel de, mevcut seçim sistemiyle, «istikrarlı hükümetler» kurmanın olanaklı olmamasından şikayet ediyor. Ya seçim kanunu değiştirilmeli, ya da tüm hükümet etme sistemi...

İşte, bu hükümet etme sistemi hakkında Demirel'in ağzındaki bakla ortaya çıkıveidi; Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi. Masum bir istek! Şüphesiz, halkın «temsilcileri» aracılığıyla değil, doğrudan doğruya iradesini yönetim alanına koyması doğru birşeydir. Ama bu tesbiti yaptıktan sonra Demirel'in amaçlarına gelelim yine.

Tek adamın seçileceği bir seçimde burjuvazinin, gericiliğin ve faşizmin küçük partilerinin bir şansı olmayacağı kesin olduğuna göre, henüz bu partiler tarafından aldatılmaya devam edilen seçmen kitlesi, oyunu ziyan etmemek kaygısıyla en büyük burjuva partisine, Adalet Partisi'ne, yani onun Cumhurbaşkanı adayına «teveccüh» gösterecektir. O halde şimdilik basit bir anayasa maddesi değişikliği şeklinde ortaya çıkan öneri, kendisini, bu kabul gördüğünde, doğrudan seçilen bir cumhurbaşkanının yetkileıini de uygun hale getirmek, yani arttırmak şeklinde tamamlayacaktır.

Ve ince dilimler halinde kesile kesile uygulanacak bu «salam politikasıyla» ola ki bir başkanlık sistemine geçilebilirse, hiç şüphe olmasın, Adalet Partisinin adayı, Süleyman Demirel olarak belirlenecektir.

Görüldüğü gibi ortada, altının kızarması beklenen bir tek «kadayıf tepsisi» yoktur. İkircikli bir tutumdan vazgeçmeyen MSP, üzerinde hayat bulabildiği zeminin nasıl ısıtıldığını görmemektedir. Bir mevlit yayını dolayısıyla koparılan gürültü, acaba kendileri için yeterince uyarıcı olabilmiş midir?

İŞTE KAPİTALİZM

Kapitalizmde çocuklar

1 Haziran Dünya Çocuk Günü. Kapitalist ülkelerde çocuklar ağır sorunlarla karşı karşıya bulunuyor. Binlerce çocuk savaş, saldırı, faşizm ve ırkçılık pençesinde acı çekiyor.

Emperyalizmin kışkırttığı savaş ve silahlanma dünyada milyonlarca çocuğu tehdit etmekle kalmıyor, onların daha iyi yaşama koşullarına kavuşmasını engelliyor. Dünya üzerinde askerlere tahribat yöntemlerini öğretmek için harcanan para, çocukların yaratıcılığını geliştirmek, becerilerini artırmak için harcanan paradan 60 kat fazladır.

F-14 tipi bir avcı uçağının bedeli ile 9 okul, Leopard-2 tankı bedeli ile 3 odalı 36 daire, bir tank taburunun eğitilmesine harcanan para ile 28 ana okulu yapılabilir, Trident tipi bir atom denizaltısının bedeli yılda 16 milyon çocuğun eğitim harcamalarını karşılamaya yeterlidir.

Ortadoğu'da İsrail saldırganlığı yüzünden göçmen kamplarındaki Filistinli çocuklar katlediliyor. Filistinli kadınlar doğum öncesi, doğum sonrası bakımsızlık yüzünden çocuklarının büyük bölümünü kaybediyor.

Kuzey İrlanda'da sıkıyönetim yasasına göre çocuklar 10 yaşından başlayarak mahkemeye verilebiliyor, İlerici örgütlerin faaliyetine katılmaktan sanık olarak 15 yaşındaki çocuklar tutuklanıyor, hatta kurşuna diziliyor.

Şili, Uruguay, Paraguay, Brezilya, Haiti, Guatemala, Salvador ve Dominik'te çocuklar halk düşmanı diktatör rejimlerin kurbanı oluyor. Yalnızca Şili'de anababaları faşist askeri cunta tarafından öldürülen, kaybolan ya da tutuklanan 60 binden fazla çocuk var.

Güney Afrika'da insanlık dışı ırkçılık yasaları çocuklar için de tüm gücüyle işliyor. Küçüklerin yüzde 40'ı beş yaşına varamadan ölüyor, 10-13 yaşlarında binlerce siyah çocuk beyazların çiftliklerinde zorla çalıştırılmak üzere ana-babalarından koparılıyor.

Kapitalistler için daha ucuz işgücü olan çocuklar, ağır koşullarda kıyasıya çalıştırılıyor. UNESCO sayılarına göre dünyada 15 yaşını geçmeyen 54 milyon çocuk geçimini sağlamak üzere çalışmaktadır.

1 Haziran, Dünya Çocuk Günü. Kapitalist ülkelerde çocuklar amansızca sömürülüyor.

Mersin Karaduvar'da sosyalistlere karşı düzenlenen oyun boşa çıktı

Mersin'in Karaduvar semtinde 9 Mayıs günü Karaduvar Derneğinin (Kar-Der) yanından geçmekte olan iki TSIP sempatizanı Karaduvarlı genç, Kar-Der'de üslenmiş bir grup maceracı tarafından kıyasıya dövülürler. Bununla yetinmeyen maceracılar, korsan mitingler yaparak tehdit ve naralarla, araba tahrip ederek Karaduvar'da terör estirir, akılları sıra yöreyi «sosyalistlerden kurtarılmış bölge» haline getirmeye kalkışırlar.

Bu olaylar karşısında, gerek dövülen gençlerin aileleri, gerekse yıllardır bu kendini bilmez maceracı gençlerden çektikleri birike birike tüm sabırları tükendiğinden ,ilçe halkı birleşerek çizmeyi aşan bu gençlere derslerini bir güzel verirler.

Buraya kadar gelişen olaylarda olağanüstü bir gariplik yok. Sosyalistler doğru ve sabırlı kitle çalışmalarıyla Karaduvar'da etkinlik sağlamışlar, kendilerini sevdirmişler, semt halkıyla bütünleşmişler. Buna kızan kitle çalışması diye de bir derdi olmayan bir grup genç de sosyalistlere «ders vermek» istemiş, ama küçümsediği kitleden kendi dersini almış. Yalnız sosyalist hareket değil, devrimci, ilerici, demokrat hareket açısından da üzücü bir durum.

Aradan bir hafta geçer. Olaya adliye de el koymuştur. Ama nedense Karaduvar'da CHP lilerin çıkardığı mahalli gazete Son Haber, birdenbire «Karaduvar'da olay var» manşetli «AP'li ve TSIP'liler birlikte eylem yaptı, Karaduvar Derneğine saldıranlar iki kişiyi ağır biçimde yaraladı» şeklinde ihbarname tarzında haberlerle yaygara koparmaya çalışır. TSIP İçel İl Teşkilâtı bu yalan haberi tekzip etmek üzere gereken hukuki yollara baş vurur, Sulh Ceza Mahkemesi nedendir bilinmez, olumsuz karar verir.

CHP'liler ne ummaktadır bu yalan haberlerden. Şaşkın bir telaşla, «düşmanımın düşmanı dostumdur» mantığıyla giriştikleri çabalar sonucunda ne bekliyorlar acaba? Maceracıları da alet ederek akıllarınca sosyalistleri saf dışı bırakmayı umuyorlardır. Ama bu eskimiş yöntemler artık kimseye yarar getirmiyor. Kışkırtmalar ve sosyalizm düşmanlığı ile bir yere varamıyacaklarını biraz geç anlayacaklar galiba. Son Haber ve en iyi haber emekçi halkın sınıf mücadelesinden gelecektir.

Okurlardan

İki elin sesi var

Emekçi halk düşmanı hükümet, adına uygun icraatını sürdürüyor. İktidara gelmeden önce kendi sınıfına verdiği sözü 3. MC'nin başı Demirel bir bir tutuyor. Bunu «milletin ve memleketin menfaati için» yaptığını, TİSK'in, TÜSİAD'ın ekonomik açmazına çözüm için emekçilerin sofrasından bir iki «lokma»nın daha azalmasını istiyor. Demirel emekçilerin sofrasından emekçinin biraz daha da azalmasını geleceği icabı görüyor.

İşçi sınıfının uğruna yıllardır mücadele vererek kanı pahasına kazandığı temel hak ve özgürlüklerine yapılmak istenen saldırılar da, burjuvazinin kendi anlamdaki demokrasisine de artık güveninin kalmadığının bir göstergesini oluşturuyor. Bu güvensizliğine yeni bir güvence kaynağını anayasa değişikliğinde aramaktadır. Burjuvazi bunu öyle istemektedir ki, niyetini pratikte bulabilsin.

Bu nedenle kıdem tazminatı konusunda yayınlanan tebliğ, yeni vergi yasası, sendikalar ve grev yasası, toplu sözleşme koordinasyonu gibi temel ve kazanılmış haklara saldırı yasaları, yasallaşabilsin.

DİSK, hükümetin kazanılmış haklara yönelik saldırılara karşı sürekli olarak yaptığı uyarı ve önerileri göz ardı eden Türk-İş, hükümetten işçi haklarına dokunulmayacağına dair söz aldığını beyan etmişti. Şimdi ise Türk-İş'e hükümetin attığı kazığın büyüklüğü uyarıcı olmalıdır. Ve Türk-İş kendi yalnızlığı içerisinde blöf eylem türünden vaz geçmesini bilmeli ve demokratik hak ve özgürlükleri koruma uğrunda DİSK'in uyarı ve önerilerine kulak vermelidir.

CHP'nin sağa doğru gidişi ne ki, kendi üyelerine sahip çıkmamaya kadar varmıştır.

Türkiye'deki demokrasi güçlerinin dağınıklığının giderilmesiyle birlikte bu olumsuzlukların üstesinden gelineceğini bir kez daha hayatın kendisi dayatmaktadır.

Bedri KALE
BURSA

«Forum»cuların taslağı ve kesişen hesaplar

Uzunca bir süre sözü edildikten sonra önceki hafta basına açıklanan ve kontenjan senatörü Adnan Başer Kafaoğlu ile eski AP milletvekili, SBF öğretim üyesi Aydın Yalçın'ın hazırladıkları değişiklik önerisi olarak kamuoyuna lanse edilen yeni anayasa taslağı, geçtiğimiz hafta içerisinde de çeşitli boyutlarıyla tartışıldı.

Bu taslak, —geçen sayımızda da belirttiğimiz gibi— sadece sözkonusu iki kişinin marifeti değil, ama bu kişilerin de içinde bulunduğu bir çevrenin tezgahıydı ve asıl bu nedenle önem taşıyordu. Ve bu çevre —yine geçen sayımızda belirttiğimiz gibi— tekelci sermayenin belli bir kesiminden, kimi etkili ve yetkili güçlere kadar uzanıyordu. 14 Ekim seçimleri öncesinde açıktan açığa «ara rejim» isteklerini dile getirmekten çekinmeyen bu çevre, şimdilerde büyük bir şevkle yeni bir anayasa için kolları sıvamış görünüyor.

Yeni Anayasa taslağı, «Rejim ve Anayasamızda Reform Önerisi» başlığı ile, «Yeni Forum» dergisinin 15 Mayıs 1980 sayısının ilavesi olarak basıldı. Ne bu ilavede, ne de Forum'un bu sayısında «Reform Önerisi»ni Kafaoğlu ve Yalçın'ın hazırladıklarına ilişkin bir ibareye raslamak mümkün değil. Bu da gösteriyor ki, taslak öyle bir iki adamın kendinden menkul mahsulü değil.

Malûm çevrenin organı olan Forum, bakalım günümüz Türkiye'sini nasıl görüyor:

«Türkiye'nin bugünkü durumu, Weimar Almanyasının yaşadığı 1920-30 dönemini, yahut da Rus İhtilâlinin «Demokratik Devrim» aşaması adı verilen Kerensky dönemini hatırlatmaktadır.

«Parlamento çalışamamakta, karar verememekte, müesseseler işletilememektedir. Grevler, siyasi kargaşalıklar, siyasi cinayetler, gazete manşetlerini işgal eden başlıca olaylardır. İktisadi durum perişandır, hayat pahalılığı, işsizlik, açlık ve yokluklar, milletin büyük bir kesitini inim inim inletmektedir. Türkiye'de bu durumun Weimar Almanyası ve Kerensky Rusyasından farkını oluşturan tek unsur, bu iki ülkede olduğu gibi, bir milletin en son dayanağı olan, onun beka mücadelesinde en son sarılacağı bir dal olan ordusunun, yenilmiş, itibarsız ve güçsüz bir durumda olmayışıdır... Bu faktör ayakta durdukça, Türk milleti herseyin henüz bitmediği inancı içinde sabır göstermektedir. İşlerin bir gün, şu veya bu şekilde düzeleceği ümid ve bekleyişi içinde, büsbütün karamsarlığa gömülmekten kendini korumaktadır.

«Durumu bir kere daha birlikte gözden geçirelim: Millî hakimiyetin temeli olan bir yüce müessese, çalışamadığını, toplum ve millet adına karar almaktan aciz olduğunu, devletin en önemli işlerini yüz-üstü bırakmakta bir sakınca görmediğini her gün sergilemektedir. Meşruiyetin asıl kaynağı, devlet otoritesinin asıl dayanağı olan bu müessesenin, kamu oyunda uyandırdığı bu görünümü, tıpı tıpına, Weimar Almanyası, yahut Kerensky Rusyası ile kıyaslayabiliriz. Bu ülkelerde de sözde bir başbakan, sözde bir bakanlar kurulu, sözde bir parlamento vardı. Fakat ülke kendi haline terkedilmiş, işler oluruna bırakılmış, milletin çoğunluğu adına konuştuğunu iddia eden kimseler, seslerini dinletemez hale gelmişti.» (Siyasi Rejimin kilitlenişi, Yeni Forum, s. 17, 15 Mayıs 1980)

Forumcuların anayasa taslağının adeta gerekçe bölümünü oluşturan bu uzunca alıntı pek çok şeyi açığa çıkarmaktadır. Bir kere, «Weimar Almanyası» ve «Kerensky dönemi» benzetmeleri —bu örneklerin kimilerini nasıl etkileyeceği düşünülürse— öyle rasgele seçilmiş örnekler değil. Forum demektedir ki, «Son Türk devleti» faşizm öncesi Almanya'yı ve Ekim Devrimi öncesi Rusya'yı (Hadi birincisini anladık da, ikincisi ne oluyor?!) andırmaktadır ve bu yüzden «kalkın ey ehli vatan»- Ve foruma göre, tek «ehil» faktör ordudur. O halde bu faktörün önü meşruiyet taşlarıyla döşenmelidir:

«Parlamento iki aya yakın bir zamandır, devlet başkanını seçememektedir. İktidar partisi lideri ve başbakan, bu durumun vahametini anlamaktan çok uzak olduğunu her haliyle göstermektedir. Türkiye Cumhuriyeti devlet başkanının, hele bu bunalımlı dönemde, çok önemli bir faktör olduğunu göstermemekte, bu müessesenin uzun süre vekâletle yürütülebilecek bir mevki olmadığını kavramaktan aciz görünmektedir. Anayasamızda bu makamda partisiz bir şahsiyetin bulunması, 15 gün gibi kısa bir süre içinde seçilip, bu makama gelecek kimse ile, ayrılan arasında, kesintinin olmaması, Anayasamızın önemli bir hükmüdür. Buna aykırı bir uygulama, yalnız parlamentonun güçsüzlüğünü ve kararsızlığını göstermekle kalmamaktadır; Cumhurbaşkanlığı makamını uzun süre seçilmeden yönetmeye kalkan kimselerle, buna göz yumanları da meşruiyet sınırı dışına çıkarmaktadır. Bu, «neden aceleye lüzum var? Çankaya'da birisi oturuyor ya!» deyip umursamaz tutum takınanlara, rejimi göz göre göre, meşruiyet sınırının dışına çıkardıklarını hatırlatmalıdır.» (Aynı yer

Foruma göre «rejim meşruiyet sınırı dışına çıkarılmıştır». Bu demektir ki, özlenen yeni anayasanın dibacesi, bu minval üzere kendi «meşruiyetini» kanıtlayacaktır! Çünkü, aklı başında hemen herkesin de belirttiği gibi, böylesi bir anayasa, bugünkü yapı içerisinde «meşruluk sınırları»nda kalınarak çıkarılamaz. Bu taslak olsa olsa «zinde» güçlerin «etkin» müdahalesi sayesinde TC Anayasası haline gelebilir. Böylesi müdahalelerin «meşruluğu» da her zaman müdahale öncesi dönemin meşruiyet dışı olduğunun öncelikle kanıtlanmasını (Ama doğru, ama eğri!) gerektirir.

Foruma göre, rejim sadece meşruiyet sınırlarını aşmış da değildir, aynı zamanda kilitlenmiştir de:

«Parlamentonun kilitlenmesi hareketinin, aslında rejimin kilitlenmesi demek olduğunu, iki lider de görememektedirler. (Aynı yer).

Buraya kadar yazılanlardan çıkan şu: Rejim meşruiyet sınırları dışına çıkmaktadır, rejim üstelik kilitlenmiştir, parlamento işlememektedir, liderlerse (Demirel ve Ecevit) bu gerçekleri görememektedirler. Forum Önrisi»nin «Genel Durum» başlıklı ilk bölümünde bu iddiasını daha da ileri götürmekten çekinmemiş:

«Türklük'ün son bağımsız devleti, Atatürk'ün kurduğu, milliyetçi, hürriyetçi ve lâik Cumhuriyeti yıkmak isteyen 'hiyanet' kurbanları, bugün en azgın nöbetlerine tutulmuşlardır. Evet! Bu gerçeği görmeyen veya görmek işine gelmeyen 'dalâlet' ve 'gaflet' kurbanları da vardır.» (Yeni Forum'un eki, s. 2)

Açık bir davetiye niteliğindeki bu sözler de, Forumcuların —tabii becerebilirlerse— anayasalarını nasıl çıkarmayı düşündüklerini ortaya koymaktadır. Forum'a göre, «ehil ve otoriter» kişilerin ekonomik durumu da böylesi bir işe kalkışırken pek dert etmemeleri gerekir. Çünkü ,bir kere «Türklük'ün son devleti»nin gücü kanıtlandıktan sonra, kapalı dış kredi muslukları da hemen açılıverecektir! Bakın Forum bunu nasıl anlatıyor:

«Bu manzara yalnız memleket içinde moralin düşmesine neden olmakla kalmamakta, dış dünyada da, Türkiye'nin dostlarını şüphe ve kaygıya sürüklemektedir. Türkiye'ye yardım etmek isteyen çevrelerin, iktisadi durumu istikrara kavuşturacak yasal kararların alınmayışını, vergi kanunlarının çıkarılmayışını, Türk devletinin aczinin, güçsüzlüğünün ve hedefsizliğinin bir göstergesi olarak görmeye başlamaları tehlikesi belirmiştir. Bu ciddi bir durumdur.» (Yeni Forum, a.g.y.)

Buraya kadar yaptığımız alıntılar, Forumcuların neyin peşinde olduklarını sanırız yeterince netliğe kavuşturmaktadır. Yine, alıntıların mantığına ve Taslak'ın metnine bakılacak olursa, bu tezgahın nasıl bir **kollektivitenin** eseri olduğu bir kez daha açıkça sırıtmaktadır.

Bugün varılan noktada, egemen güçlerin çeşitli kesimlerinin hesapları, «rejimin niteliği» noktasında kesişmektedir. Birbirini kesen bu halkalardan biri de Demirel'in hesaplarıdır. Bir kesim —gerekirse— bizzat Demirel'in de başıyla oynamayı göze almışken, Demirel'in temsil ettiği kesim de, diğerlerinin yarattığı ortamı kendilerince değerlendirmek hevesindedir. Fakat gözden kaçırılmaması gereken asıl önemli husus, bütün bu hesapların, emekçilerin temel hak ve özgürlüklerinin hepten kısıtlanması, yok mertebesine indirilmesi, hatta tümüyle rafa kaldırılması ortak paydasında birleştikleridir. Özetle, ABD emperyalizmi ve yerli işbirlikçileri emekçi halkın başına örmek istedikleri çorabın nasıl olacağı konusunu tartışmaktadırlar.

Emekçi halk güçleri, bunun bilincinde olarak, uyanıklığı bir an dahi olsun elden bırakmamalıdırlar. Demokrasiyi boğazlamak isteyenlerin heveslerini kursaklarında bırakmanın yolu bellidir. Artık bunun üzerinde tartışmak değil, vakit geçirmeden iş yapmak zorunludur ve bu halkımızın hayati çıkarlarının bir gereğidir.

Doğrudan...

Hüseyin Hasançebi

İşkence

İşkenceler daha şimdiden 12 Mart'ın düzeyini aştı. Sanıklar «kara» - «Kol»larda oldukça pahalı «ödünler» veriyorlar. Kimi kolunu, kimi bacağını bırakıyor ve ancak böylece savcılığa ulaşabiliyor. Hatta zaman zaman, karakollarla savcılık kayıtları arasındaki boşlukta kaybolanlara bile rastlanıyor. Verilen insan firesi gün be gün artıyor.

Uygulamada bir de yenilik var. Gözaltına alınanlar, buradaki «sorgulamaları» bittikten sonra hastanelerde önceden ayırtılmış olan yerlerini alıyorlar. Karakollarda verdikleri hasarı hastanelerde kısmen telâfi edip, ancak ondan sonra normal hukuk düzenine duhûl edebiliyorlar.

İşkence deyip geçmemek gerekir. «Manyaklık» ya da «çılgınlık» diye nitelense bile işkencecilik son tahlilde, sömürünün fabrika dışında aldığı biçimlerden biridir. 12 Mart döneminde bir «yan işkolu» olan işkence bugün bir hayli cazip bir meslek haline gelmiştir. «Temel işkollarından» biridir ve oldukça «işçi» istihdam etmektedir.

Cazip olduğu şundan belli ki, bugün bir çok işkenceci, bu işkolundaki başarılarından dolayı oldukça iyi sonuçlar elde etmişlerdir. Bazıları ayak altında ezilip kalsa bile, güzide olanları vardır. Türün'ün ya da Elverdi'nin birer manyak oldukları ileri sürülebilir mi? Olsa olsa bunlar, bu yeni işkolunda başarılı olup sivrilmiş birer yeni işveren olarak nitelendirilebilirler.

Ama işkencecilik işkolunda en güvenilir işveren Demirel'dir.

Örneğin şu sözler Demirel'e aittir: «Kanları yerde kalmıyacak»... «burunlarını sürtmezsek naberdiz»... «haklarından geleceğiz»... Demirel'in bu sözleri eder düzeye «yükselmesi» oldukça ilginç olmalıdır. Kaldı ki, bunlar Demirel'in kişisel görüşleri de değildirler. Bu sözler, «vatan hainlerine ve bölücülere» karşı açılmış olan savaşın ana stratejisini ifade etmektedirler. Demirel ayrıca MHP ile ve onun yandaşı faşist çetelerle de siyasi rekabet içinde bulunduğundan, onlardan geri kalmamak zorundadır. MHP'nin «susturacağız» veya «kan kusturacağız» türünden kabalıklarını Demirel «politik lisana» çevirip inceltmekte ve öyle kullanmaktadır.

Başbakan bu denli ileri gidince en birinci şubeler vatanı bir günde kurtarma hevesine kapılmaktadırlar. Falakanın sopasından veya manyetonun sapından tutan bir işkenceci, Demirel'in açtığı savaşa katıldığına inanmanın iç huzuru ile ellerini yıkamaktadır. Hattâ bunlardan, taze insan bedenlerinde söndürdüğü her sigara izmaritinin, Sovyetler Birliği'nin sıcak denizlere inmesini engellediğine inananları bile vardır. Dengesizlik yukarıdan aşağıya katlanarak yuvarlanmaktadır. Figüranların elinde manyaklığa dönüşmesine şaşmamak gerekir.

İşkencenin Türkiye'nin kalkınmasına da önemli katkıları olacaktır! Bilindiği gibi İşkence bilimsel ve teknolojik devrimin dışında değildir! Teknoloji transferine bir hayli elverişli bir alandır. Amerika'da veya İsrail'de işkence teknolojisi son derece gelişmiştir. Demirel iktidarı bu iki dost ve müttefikinden yeterince transfer yapabilecektir!

Önü bu kadar açık, «çalışanlarına» bu denli ikbal vaadeden bu işkolu nedendir bilinmez, bazan da iflasa sürüklenir. En hareketli, en kâr getirdiği bir gün bakarsınız işler birdenbire duruvermiş. Ve yine nedendir bilinmez, bu iş kolundaki buhran, işkolunu toptan ortadan kaldırarak aşılır. Bunun en canlı örneğini komşumuz İran'ın ekonomisinde gördük. Savak!...

İşkence işkolunu Türkiye'de de geliştirenler, bu işkolundaki çalışanlar ve işverenler, heveslerinin hızı oranında olmasa bile, günün birinde sermayesiz ve işsiz kalabileceklerini yavaştan yavaştan düşünmeye kendilerini alıştırmalıdırlar.

Çünkü, yaşamakla ölüm arasındaki doğal dengeye müdahale edenler er geç kendi yaşam dengelerini yitirmek zorunda kalırlar.

Bulgaristan Halkının faşizme karşı mücadelesi (5)

Nikifor GORNENSKİ

Vatan Cephesinin Kuruluşu

Silahlı mücadelenin yaygınlaştırılması ve ayaklanmayı yönetecek politik ordunun hazırlanmasında, anti-faşist güçlerin militan ittifakını sağlamak zorunluydu. BİP, Hristo Botev radyo istasyonunun 1941 kışında yapılan yayınlarında Vatan Cephesi olarak adlandırılan bu ittifakın kurulması yolunda yılmadan çalıştı.

Sovyet Ordusu'nun kış karşı-taarruzunun (1941-1942) ve emekçi halkın Nazi yağmacılarına, kahredici ekonomik duruma, artan terör ve barbarlığa, ülkeyi ulusal bir yıkıma sürükleyen hükümet politikasına, komşu ülkelere iki tümen (Batı cephesine gitmek üzere geri çekilmiş bulunan Nazi işgal birliklerinin yerini almak üzere biri Yugoslavya'ya, biri de Yunanistan'a) gönderilmiş olmasına, ABD ve İngiltere'ye 1941'de ilan edilen savaşa karşı duyduğu hoşnutsuzluğun giderek artmasının etkisiyle Vatan Cephesi'nin kuruluşu için gerekli koşullar bir araya geldi. Nazi egemenliğine ve onların Bulgar destekçileri monarko-faşistlere karşı militan bir anti-faşist cephe kurulması yolunda BİP'nin yaptığı çağrılara en geniş halk kesimleri destek oluyordu.

BİP MK'si Dış Bürosu, Georgi Dimitrov'un yönlendiriciliğinde, Vatan Cephesi programını tamamlayarak, 17 Haziran 1942'de Hristo Botev radyo istasyonundan yayınladı. Vatan Cephesi programı 12 maddeden oluşuyordu. İlk beş maddenin dile getirdiği talepler şunlardı:

a — Bulgaristan'ın Nazi savaşına katılmasına izin vermemek; b — Bulgaristan askeri birliklerinin Balkanlar'daki jandarmalık işlevine son vermek; c — Nazi ve Gestapo birliklerinin ülkeden kovulması için, Bulgaristan'ın Almanya ve aynı eksendeki diğer ülkelerle kurduğu ittifakı bozmak; d — halkın yaşamını güvence altına almak için, Almanya ve müttefiklerine yapılan yiyecek ihracatını durdurmak; e — Sovyetler Birliği ve anti-Nazi koalisyonu ülkeleriyle yakın dostluk ve işbirliği kurmak yoluyla, Balkan uluslarıyla antlaşmalar yapmak yoluyla Bulgaristan'ın ulusal çıkarlarını korumak. Buraya kadar anlaşıldığı gibi, Vatan Cephesi programı mücadeleyi sadece Alman faşist bloğu güçlerine yöneltmişti. Bulgar işbirlikçilerinin adından söz edilmiyordu, ama programın bütün sel içeriği onları da hedef almaktaydı.

Programın geri kalan yedi maddesi şu talepleri dile getiriyordu:

a — Faşist mahkemeler ve polislerce tutuklanan tüm halk savaşçılarının derhal serbest bırakılmaları; b — demokratik hak ve özgürlüklerin yeniden getirilmesi ve faşist yasaların kaldırılması; c — ordunun monarko-faşist ellerden kurtarılması; d — faşist örgütlerin dağıtılması, faşist suçluların cezalandırılması ve zararsız hale getirilmesi; e — halkın emeği ve ülke kaynaklarının yabancı talandan kurtarılması, ülkenin bağımsız ve özgür bir devlet olarak doğru ekonomik kalkınmasının güvence altına alınması; f — halkın geçimiyle birlikte emekçi halkın insanca yaşamının, gelir ve iş bulma olanağının güvence altına alınması; g — Bulgar halkının ulusal onurunu utanç ve rici duruma sokan faşist cehalet ve ırkcı nefretin köklerinin kurutulması.

Vatan Cephesi programında, bu hedeflere varabilmek için, 'Vatan Cephesi' nin kurtuluş politikasını kararlı ve tutarlı bir şekilde izleyebilecek yetenekte, gerçek ulusal bir hükümetin kurulması'nın zorunlu olduğuna işaret ediliyordu.

Böylece, «iktidardaki zalim, halk düşmanı ve Nazi yandaşı hükümetin» yıkılmasından sonra yerine kurulacak olan Vatan Cephesi hükümeti «ülkenin özgürlüğü, bağımsızlığı ve refahı için şart olan anayasal ve maddi güvenceleri yaratacak ve Bulgaristan'da hükümetin gelecekteki biçimini belirleyecek olan Büyük Millet Meclisi'nin toplanmasını sağlayacak koşulları» hazırlayacaktı.

BİP, Vatan Cephesi programını basılı halde yayınlayarak, tüm yurtseverleri onu tartışmaya ve yaygınlaştırmaya çağırdı. Parti, hem tüm yurtseverlerin politik, ulusal ve dini inançlarına bakılmaksızın biraraya getirilmesinin, hem de programın hayata geçirilmesinde onların kararlı ve tutarlı eylem birlikteliğinin sağlanması zorunluluğunun altını çizdi. Tüm sorumlu anti-faşist yurtseverlerin en önde gelen görevi, «bütün kitle, ekonomik, politik ve askeri örgütlerin (İşçi Partisi'nin, Çiftçi Partisi'nin, sosyal demokratların, demokratların, radikallerin vb.) güçlerinin birleştirilmesi ve Vatan Cephesi'nin inşası yolunda ilk adımların atılması» idi. BİP, Vatan Cephesi'nin kurulması ve işleyişinde gösterilecek herhangi bir kararsızlık ya da çekingenliğin çok tehlikeli olduğuna, Vatan Cephesi'nin derhal kurulması ve anti-faşist mücadelenin tek bir merkezi önderlik altında güçlendirilmesinin Bulgaristan halkının çıkarı gereği bulunduğuna işaret etti.

Parti temsilcilerinin demokratik çevrelerin liderleriyle yaptıkları görüşmelerde, programın içeriğini oluşturan en önemli noktalar üzerinde hiç bir tartışma çıkmadı. Bu, BİP'nin ulusun tüm yurtsever çevre ve temsilcilerince kabul edilebilir bir platform hazırlamış olduğunu gösteriyordu. Bununla beraber, bir kısım faşist olmayan (ama anti-komünist eğilimli) lider ve militan Vatan Cephesi'ne katılmayı reddetti. Bunlar tavırlarını Vatan Cephesi'nin ilkel bir kuruluşa sahip olduğu ve silahlı mücadele politikasıyla bağdaşmadığı gibi gerekçelere dayandırdılar. Cepheyi reddetmelerinin gerçek nedeni, izledikleri politikanın da sınıfsal yaklaşımla sınırlı olması ve kişisel ve bencil dar çıkarların ulusal çıkarların üzerinde tutulmasıydı.

BİP'nin ezici sorunların gerçek durumla uyum içinde çözülmesinde sahip olduğu yaratıcı maharetini, hem Vatan Cephesi programının taşıdığı içerikte, hem de ulusal cephenin kuruluşu ve bunun için gerekli platformun oluşturulması yolunda verilen mücadelede görmek mümkündü. Parti Vatan Cephesi programına sosyalist görevleri dahil etmemişti, ama bu ne onun sosyalizm mücadelesinden vazgeçtiğindendi, ne de ulusal kurtuluş, bağımsızlık ve halk demokrasisi mücadelesi ile kapitalist sömürünün ortadan kaldırılması mücadelesi arasında herhangi bir çelişki görmüş olduğundandı. Leninist yeni tip bir parti olarak BİP, kesin başarının ancak sosyalizm mücadelesi ile bağımsızlık, demokrasi mücadelesinin tam anlamıyla bütünleştirilmesiyle, ancak Sovyetler Birliği'nin basını çektiği halkların Nazizme karşı mücadelesiyle koordinasyonun sağlanması yoluyla elde edilebileceği doğru görüşündeydi. Bu doğrultuda, halkın büyük çoğunluğunu Vatan Cephesi programıyla faşizme ve emperyalist bağımlılığa karşı savaşa sokan Parti, devrimci işçi hareketini faşizme ve emperyalizme karşı verilen muharebelerden geçirerek sosyalizm için mücadele yoluna yöneltti.

Bulgaristan İşçi Partisi Vatan Cephesi'nin inşasını Çiftçi Partisi'nin sol kanadı, Zveno cumhuriyetçiler grubu, diğer faşist olmayan parti ve çevrelerin sol kanat temsilcileri ve bazı bağımsız toplumsal unsur ve aktivistlerle birlikte başlattı. BİP'nin demokratik güçleri birleştirmek yolunda harcadığı çabalar, Vatan Cephesi'nin bir halk hareketi haline gelerek kurulmasıyla sonuçlandı. Bu sırada, Vatan Cephesi'nin kuruluşu için ilk girişimlerde bulunmuş olan organlar, yavaş yavaş Vatan Cephesi komiteleri haline dönüstüler. 1942 yılı sonuna doğru, yani programın basılmasından beş ay sonra, 136 Vatan Cephesi komitesi kurulmuş bulunuyordu. Bunların bir kısmının kendilerine ait baskı araçları ve broşür, bülten benzeri yayınları vardı. Bu komiteler, açıklayıcı ve politik yer altı örgütsel faaliyetleri için, mevcut gizli anti-faşist yayını kullanıyorlardı.

Daha genel bir ifadeyle, Vatan Cephesi komitelerden oluşan örgütsel bir yapı ve bir halk hareketi olarak 1942 yılı içinde kurulmuş oldu. Bu, anti-faşist güçlerin giderek artan politik aktivitesini sağlayan BİP'nin köklü bir başarısıydı. Aynı konuda, 25 Mart 1943 tarihli gizli bir Nazi belgesi şöyle diyordu: «Vatan Cephesi'nin oldukça yoğun bir çalışma içinde olduğunu Burgaz ve Sofya'da görmek mümkündür Bu çalışma, sabotajlar, Alman askerlerinin öldürülmesi ve onlara karşı düzenlenen saldırılar şeklinde olmaktadır.»

BİP'nin Vatan Cephesi için ulusal bir önderlik kurmak yolundaki çabaları 1943 yılı yazında başarıyla noktalandı: BİP, Çiftçi Partisi, Zveno ve Sosyal Demokratik Parti sol kanat temsilcileri ve bağımsız anti-faşistlerden oluşan Vatan Cephesi Ulusal Komitesi kuruldu.

Eylül 1943'de, Vatan Cephesi Ulusal Komitesi Bulgaristan halkına bir çağrı kitapçığı çıkarttı. Bu kitapçıkta, Ulusal Komite'nin Anayasanın öngördüğü biçimde Büyük Millet Meclisi'nce değil de gelişigüzel ve yasadışı seçilen naiplere karşı uzlaşmaz bir tutum içinde bulunacağı açıklanıyordu. Ulusal Komite, naiplerce atanan hükümeti tanımadığını ilan etti.

Vatan Cephesi komitelerinin tüm yayınları, işçilerin, köylülerin, yurtsever askerlerin ve halktan yana aydınların ittifakının, Bulgar-Sovyet dostluğunun ve halkın demokratik düzeninin kurulması yolunda etkin bir mücadele verilmesi amacı taşıyordu.

Tüm anti-faşist güçleri kendi bayrağı altında toplayan Vatan Cephesi, partizan hareketinin kitlesel bir kalesi haline dönüşmüştü.

1943, Vidin hapishanesinde idam cezası ile yargılanan siyasi tutuklular.

Güney Kore'de polis devleti sallanıyor

● Güney Kore'de diktatör Park'ın ortadan kaldırılmasıyla başlatılan «liberalleşme» demokratik güçlerin muhalefetini bastıramayınca ülke yönetimine ordu fiilen elkoydu.

Güney Kore'de iki hafta önce 50 bin kadar emekçi ve öğrencinin ülkenin demokratikleşmesi, seçimlerin yapılması talebiyle hükümeti protesto eden kitlesel gösterilerinin ardından Şin Riyon Vak hükümeti istifa etti. Gösterilerde 11 kisi öldü, yüzlerce kişi de yaralandı.

Hükümetin istifasından sonra Devlet Başkanı Çay Kiyu Hah, ülkedeki tüm siyasal faaliyetlerin yasaklandığını, üniversitelerin kapatıldığını ve sıkıyönetimin tüm ülkeye yaygınlaştırıldığını açıkladı. Ülkede yönetimin tümüyle orduya verilmesi üzerine gösteriler yoğunlaştı. Bu arada Devlet Başkanı Hah'ın kararını protesto eden burjuva muhalefet partisi, Yeni Demokrat Parti üyesi 45 milletvekilinin Parlamentoya girmesi engellendi. Parti Başkanı tutuklandı.

Ülkede ordunun fiilen yönetime el koymasını protesto için Kwang Ju kentinde yapılan gösterilere 200 binden fazla insan katıldı. Gösterilerde Devlet Başkanı Hah'ın ve ülkenin «güçlü adamı» olarak nitelendirilen general Çun Du Van'ın istifası istendi.

Bütün bu gelişmeler, Türkiye'deki tekelcilerin yıllardan beri reklamını yapıp, özlemiyle kavruldukları, «Güney Kore Mucizesi» masalının içyüzünü açıkça ortaya çıkardı.

Güney Kore'de diktatörlüğe karşı mücadele kararlılıkla sürüyor. Buna karşılık ABD emperyalizminin beslenmesi, diktatörlüğün ayakta kalabilmesi için baskılar da artıyor.

Bilindiği gibi geçtiğimiz sonbaharda 18 yıl süreyle işbaşında bulunan Park Chung Hee, ülkenin Haberalma Örgütü Başkanı tarafından öldürülmüştü. Polis devletine karşı gösterilerin iyice yükseldiği ve diktatör Park'ın getirdiği baskı tedbirleri ile durumun daha da gerginleştiği koşullarda bizzat emperyalist propaganda araçlarından Park'ın artık iktidarının sallantıda olduğu ifade ediliyordu. Diktatör Park'ın istifası ya da seçim yapılmasına karar vermesi, emperyalizm ve işbirlikçileri bakımından riskli idi. Çünkü kitleler yalnızca Park'ın istifasını değil, diktatörlüğün son bulmasını istiyorlardı. Bu durumda Park ortadan kalkarsa bu gidişin önü kesilerek patlama önlenebilirdi. Park'ın yerine, Nikaragua'dan ve El Salvador'dan çıkan dersler de gözönünde tutularak, daha «liberal» ancak «güvenilir» bir yönetim gelmeliydi. Ve Park, sözümona bir masa başı münakaşası sonucunda ortadan kaldırıldı. Park diktatörlüğüne karşı ayaklanmış demokratik güçleri yatıştırmak üzere birtakım «liberalleşme» girişimleri sergilenirken, aslında diktatörlüğün temelini sağlamlama gayretleri yoğunlaştı. Buna karşılık demokratik güçlerin mücadelesi durmadı. «Liberalleşme» gayretleri ile sonuç alınmadığı görülerek, ülkenin yönetimi orduya verildi.

Güney Kore'de demokratik güçlerin yükselen mücadelesi karşısında polis devletini kurtarma çabaları sonuç vermeyecektir.

F.Almanya'da kitle gösteriler

Bir daha faşizm, asla! Bir daha savaş, asla!

● Münih, Mannheim ve Hannover'de yapılan gösterilerde faşizm, savaş ve silahlanma kışkırtıcılığı protesto edildi

F.Almanya'nın çeşitli kentlerinde faşizme, savaş ve silahsızlanma kışkırtıcılığına karşı yapılan gösteriler sürüyor. 10 Mayıs günü Münih, Mannheim, Hannover kentlerinde yapılan gösterilere onbinlerce kişi katıldı. Gösterilerde «Bir daha faşizm asla! Bir daha savaş, asla!» sloganı ile onbinlerce insan yeni emperyalist saldırganlıkları protesto ettiler.

Faşizmin yenilgiye uğratıldığı 2. Dünya Savaşı'nın sona erdiği günde yapılan yürüyüşlere çeşitli örgütler katıldı. Gösterilerde ABD Devlet Başkanı Carter'in endişe verici savaş politikası, Olimpiyatları boykot girişimleri ve F. Almanya seçimleri ile ilgili olarak gerici Strauss protesto edildi. Katılan örgütlerin ve kişilerin ortak açıklamasında yeni NATO füzelerine karşı çıkıldı ve silahlanma yarışına son verilmesi istendi.

Münih'te Barış ve Silahsızlanma Komitesi tarafından düzenlenen yürüyüşe Alman Komünist Partisi (DKP), Alman Sosyalist İşçi Gençlik Derneği (SDAJ) Antifaşistler Birliği'nin de bulunduğu 30'dan fazla örgüt ve binlerce kişi katıldı.

Yürüyüşe çok sayıda Türkiyeli işçi ve öğrenci de katıldı. Diğer taleplerle birlikte, Demirel iktidarına yapılan askeri yardımın durdurulması, MHP, ÜGD ve onların Almanya'da kurulan faşist yan örgütlerinin kapatılması istendi. Yürüyüşe Avrupa Gerçek Gazetesiyle Dayanışma Komitesi ve Münih Türkiyeli İşçi ve Öğrenciler Derneği de katıldı.

Yürüyüşe katılan sporcular Olimpiyat boykotuna şiddetle karşı çıkarak, «Moskova'80 Olimpiyat'ına evet» dediler. Yürüyüşte yeralan askerler ise «Silahlanma yarışına son verilmesini» istediler. Mannheim kentinde yürüyüşten sonra konuşma yapan bir onbaşı, sosyalist ülkelerin hiç bir ülkeyi tehdit etmediğini, bunun Batı'nın yalanı olduğunu, asıl tehdidin emperyalist ülkelerden geldiğini vurguladı.

Yürüyüşlerden sonra yapılan şenliklerde barış türküleri ve şiirleri okundu.

Doların adaleti ve katledilen zenciler

● Miami'de bir zenciyi döverek öldüren beyaz polislerin beyazlardan kurulu bir jüri tarafından suçsuz bulunmaları ve beraat etmeleri, ABD'de sürdürülen azgın ırkçılığın tipik bir örneğidir.

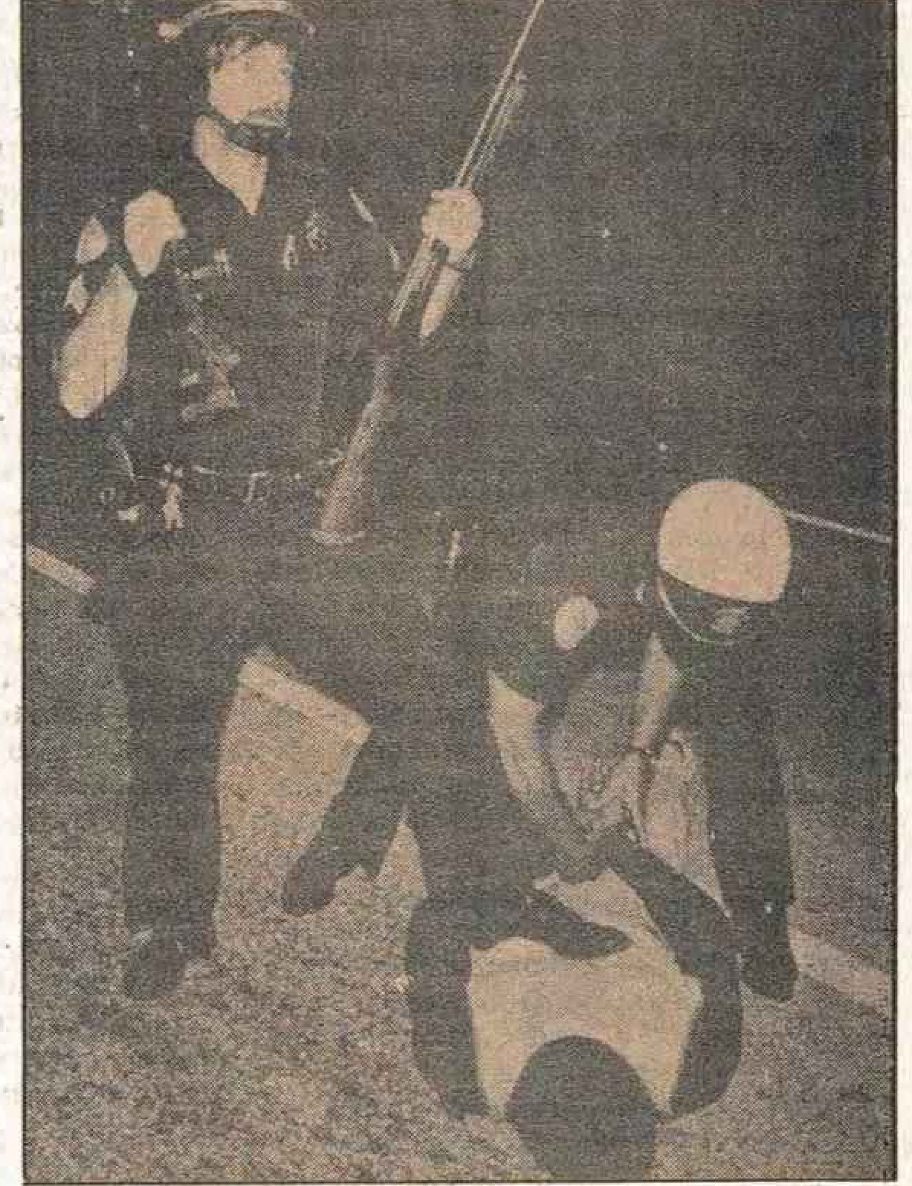
Florida'nın Miami kentinde bir zenciyi döverek öldürmekten sanık beyaz polislerin, tamamen beyazlardan kurulu bir jüri tarafından suçsuz bulunup beraat etmelerinden sonra geçtiğimiz hafta başlayan olaylarda 20 kadar insan öldü, yüzlerce insan yaralandı. Kentte olayların büyümesi üzerine sokağa çıkma yasağı ilan edildi ve binlerce polis takviye olarak bölgeye gönderildi. Olaylarla ilgili olarak Miami'ye gelen Adalet Bakanı Benjamin Civiletti, davanın Yüksek Mahkemede yeniden ele alınacağını açıkladı.

Bu olay ABD'de zencilere ve diğer azınlıklara karşı uygulanan azgın ırkçılığa duyulan tepkinin bir uzantısıdır. «Özgürlük şampiyonu» ABD'de insan haklarının ne denli çiğnendiğine en açık bir örnek, zencilerin maruz kaldığı uygulamalardır.

1951'de Paul Robeson ve William Patterson tarafından Birleşmis Milletler'e verilen «Zenci Halka Karşı Hükümetin İşlediği Suçlar» belgesinde yer alan ABD'deki ırkçılık suçları, o günden bu yana azalmadı, daha da azgınlaştı.

Zencilerin ABD'de karşı karşıya bulunduğu durumu şu birkaç örnekle gözlemek mümkündür: Siyah gençlerin yüzde 53 kadarı işsizdir ve hiç bir şekilde iş bulma şansları yoktur. New York'ta oturan siyah gençler için bu oran yüzde 86'dır. Yoksulluk, ABD'de tüm işçileri, emekçileri ezer ama siyahlar için bu daha da katmerlidir. İşe alınma, yükselme ve işten atılma açısından ırkçılık her zaman geçerlidir. Siyahların ve diğer azınlıkların düşük ücretli, yorucu işlere mahkum olduğu bilinmektedir. 325 bin kadar pratisyen doktordan yalnızca yüzde 2'si siyahtır. 6 yaşındaki siyah çocuklar okula gittiğinde «potansiyel saldırgan» (!) olarak saptanıp yüksek dozda ilaçla ya da ameliyatla «etkisizleştirilmektedir.» Bu teşhis ezilen azınlık okul çocuklarının yüzde 30'una konmaktadır. Siyah çocuklar beyaz çocukların eğitim hakkına sahip değildirler.

Onbinlerce siyah insan düzmece suçlarla, tamamen ırkcılık nedeniyle cezaevlerine konurlar. ABD tarihinde tecavüz suçundan dolayı idam edilen 455 kişiden 405'i siyahtır. Siyah bir insanı öldürmekten dolayı bir tek beyaz bile idama mahkum edilmemiştir.

İnsan haklarının ABD'de ayaklar altına alındığının resmidir.

Yalnızca 1976 yılında polis çoğu siyah 300 genci katletmiştir, binlercesini sakat bırakmıştır. Siyahlar nüfusun yüzde 10'dan biraz fazlasını oluşturur. Buna karşılık polisler tarafından öldürülen ve resmi kayıtlara geçenlerin yüzde 51'i siyahtır.

İşte böylesi bir ortamda Miami'deki olay bardağı taşıran bir damla olmuştur. Beyazlardan kurulu jürinin beyaz polisleri suçsuz bulması ile siyah halk en temel hak olan can güvenliğinin nasıl tehdit edildiğini görmüş ve buna karşı direneceğini göstermiştir.

SOSYALİST ÜLKELERDEN

Çocuklar tek «imtiyazlı sınıf»tır

Çocuklar sosyalist ülkelerde tek «imtiyazlı sınıf»tır. Çocukların korunması ve en yetkin biçimde yetiştirilmeleri devlet politikasıdır. Çocukların daha iyi yaşama koşullarına sahip olmaları için sürekli çaba harcanır. Bu cabaların somut sonucları sosyalizmin çocuklara getirdiği kazanımları sergiler.

Sovyetler Birliği'nde çocuk ölümü oranı Devrim öncesi döneme kıyasla 9 kat azalmıştır. Difteri, cocuk felci gibi hastalıklar ortadan kalkmış, kızamık, boğmaca vb. cok azalmıştır.

Ülkedeki çocuk yuvalarında 14 milyon kadar çocuk bulunmaktadır. Bunların harcamalarının çok büyük kısmı ya da tamamı devletçe karşılanır. Ortaöğrenim zorunludur. Öğretimin her şekli, orta ve yüksek öğretim parasızdır. 1979'da okul sıralarında 39 milyon çocuk eğitim görmüştür.

Okul zamanı dışında kalan saatleri verimli olarak değerlendirmek, çocuklara eğlence, becerilerini geliştirme fırsatı sağlamak üzere 11 bin okul dışı çocuk kurumu, 21.500 çocuk sarayı ve kültürevi açılmıştır. Teknik ve sanat derneklerinde 5,5 milyondan fazla çocuk çalışma yapmaktadır. 1979'da çeşitli tipte 52 bin piyoner kampında 13 milyon çocuk parasız tatil yapmıştır.

Çalışan kadınların çalışma koşullarının analıkla bağdaştırılması ve kamu hizmetlerinin daha da iyileştirilmesi için sürekli çalışma yapılmaktadır. Sovyet kadını gerçek anlamda toplumsal eşitlikten yararlandığı gibi, analığın sevincini de yaşamaktadır.

Ülkede 23 binden fazla kadın konsültasyon merkezi, 390 binden fazla kadın-doğum hastalıkları polikliniği, kadınların hizmetindedir. Yeterli doğum izni, doğum izni süresince ücretlerin tam olarak ödenmesi, hasta çocuklara bakmak üzere verilen izin sürelerinin uzatılması, gerektiğinde çocuklu ailelere yardımda bulunulması ana-çocuk sağlığı için alınan önlemlerden yalnızca birkaçıdır. Böylelikle kadın hem ana olmanın mutluluğunu yaşamakta, hem de toplum yaşamının her alanına aktif olarak katılabilme olanağına sahip bulunmaktadır.

İsrail Lübnan'a saldırıyı sürdürüyor

● İsrail işgal ettiği Arap topraklarında yaşayanlara ve Lübnan'a yönelik kanlı saldırılarını tekrarlarken, Sedat İsrail yönetimi ile yeni işbirliği anlaşmaları imzaladı.

Ortadoğu'da gerginlik sürerken İsrail Lübnan'a yönelik saldırılarını yoğunlaştırdı. Kısa bir süre önce İsrail askerleri Lübnan'ın Akdeniz kıyılarında üç ayrı bölgede saldırılar düzenledi ve Lübnan'ın toprak bütünlüğünü çiğnedi. Saldırılardan birisi, Beyrut'un on kilometre kadar uzağında bulunan Damur kasabası yakınlarında yapıldı. Bu saldırıyı Nebatiyet kasabasının bombalanması ve Lübnan topraklarına İsrail zırhlı birliklerinin girmesi izledi.

İsrail'in Lübnan'a karşı giriştiği yeni saldırı bir süredir bekleniyordu. Saldırıdan önce Filistin Kurtuluş Örgütü lideri Yaser Arafat, İsrail'in Lübnan'a karşı büyük bir operasyona hazırlandığını belirterek uyarıda bulunmuştu. Lübnan'a saldırının yanısıra İsrail, Ürdün nehrinin batı

Devamı s. 7, sü 6'da

ABD'de insan hakları... var mı?

Sosyalist ülkelerde insan haklarının çiğnendiği yaygarasını yapan ABD yönetiminin yalanları Miami'de meydana gelen son olaylarla bir kere daha teşhir edilmiş oldu.

Yaptığı «insan hakları» şampiyonluğuna rağmen, ABD bugüne kadar insan hakları ile ilgili pek çok temel belgeyi imzalamaktan ya da, onaylamaktan kaçınmıştır. Birleşmiş Milletler kararları olan Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması, Irk Ayrımcılığının Tüm Biçimleriyle Ortadan Kaldırılması, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar ile Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Anlaşmalar ABD tarafından kabul edilmemiş, onaylanmamıştır.

ABD'de insan haklarının nasıl çiğnendiğine en açık bir örnek, «Amerikan adaleti»dir.

ABD hapishanelerinde 600 bin kadar insan bulunmaktadır. Bunlara psikiyatri kliniklerinde tutulanlar eklenirse bu sayı daha da yükselmektedir. Muhaliflerin hapise atıldığı ya da öldürüldüğü Şili gibi ülkelere gösterdiği açık destek gözönüne alınırsa, ABD'nin insan haklarının ihlali konusunda herkesi çoktan geride bıraktığı görülmektedir.

ABD hapishanelerindekilerin yüzde 90 kadarını siyahlar ve diğer azınlıklar oluşturmaktadır. Oysa bunların toplam nüfusa oranları düşüktür. Örneğin siyahlar toplam nüfusun yüzde 10-15'lik bir bölümüdür. Siyahlar tamamen ırkçılık nedeniyle düzmece suçlarla hapise atılırken, siyahlara karşı öldürme dahil çeşitli suçlar işleyen beyazlar çoğu kez cezalandırılmazlar.

Aşağıdaki birkaç örnek gericiliğin kurbanları ve oynanan oyunları göstermektedir:

● Ahmed Evans Clevaland, Ohio'da bir grup siyah aktivistin lideridir. Açtığı Afre-Kültür Kitabevi bir süre sonra genç siyahların bir araya geldikleri bir kulüp haline gelir. Resmi makamlar dükkânı birkaç kez kapatırlar. 23 Temmuz 1968'de dükkân polis tarafından yaylım ateşine tutulur. İçeride yedi kişi ölür, onbeş kişi yaralanır. Bu olay karşısında Clevaland'daki Glenville gettosunda olaylar patlak verir. Sokak çatışmalarında üç polis öldürülür. Evans ve dört arkadaşı tutuklanır. 10 ay sonra Evans tamamen beyazlardan kurulu bir jüri tarafından yargılanır. Oysa bulundukları şehirde nüfusun üçte biri siyahtır. Mahkemenin elinde Evans'ın üç polisin öldürülmesiyle ilgili olduğuna dair tek bir kanıt bile yokken Evans elektrikli sandalyede ölüme mahkum edilir.

● Lee Otis Johnson, siyahları nve diğer azınlıkların hakları için mücadele eden SNCC örgütünün liderlerinden birisidir. Johnson 1974 yılında düzmece bir gasp suçundan tutuklanır ve 17 yıl hapse mahkum olur. Johnson'a «itiraf» dayakla yaptırılmıştır ve kendisini savunmak üzere hiç bir şans verilmemiştir. Öte yandan Johnson'u mahkum eden yargıç Hart Bates rüşvet almak suçundan yedi yıllık cezasını çekmektedir şu sıralarda.

● Alabama Siyah Kurtuluş Cephesi (ABLF), Alabama'daki ırkçıların kurbanı olmuştur. Örgüt üyeleri çocuklarıyla birlikte Bermingham'da kilisede ibadet ederken ırkçılar kiliseyi bombalayarak, havaya uçurmuşlardır. 1963'deki bu katliam daha sonra da sürdürülmüştür. Eylül 1970'de şerif ve adamları aile ziyaretinde bulunan örgütün beş üyesini evi kuşatarak ateş açmak yoluyla katletmişlerdir. İçeriden tek bir kurşun bile atılmadığını polis bile kabul etmek zorunda kalmıştır.

● Reies Tijerina New Mexico eyaletinde 1963 yılında kurulan Meksikalı-Amerikalı tarım işçileri örgütü Alianza Federal de Mercedes'in lideridir. Tijerina düzmece gerekçelerle çesitli kereler tutuklanmıştır. 1969'da verilen talimat üzerine mahkeme Tijerina'yı beş yıl hapse mahkum etmiştir. Hapishanede düzeni bozduğu gerekçesiyle bu süre içerideyken uzatılmıştır. Tijerina'nın başvuruları ise geri çevrilmiştir. Kendisine tıbbi yardım da yapılmamıştır. Tijerina'nın gırtlağında tehlikeli bir tümör büyümüş, ancak kendisi «toplumа zararlı» olduğu söylenerek serbest bırakılmadığı gibi tıbbi müdahale de yapılmamış, hapishanede büyük acılar çekerek yavaş yavaş ölmeye terkedilmiştir.

● Harrisburg Sekizlisi, Vietnam'da savaşmaya ve askere gitmeye karşı çıkan savaş karşıtı insanlardan sekizidir. 1971 yılında Henry Kissinger'i kaçırmaktan, Washington'daki devlet binalarının ısıtma sistemlerini havaya uçurmaya kadar bir yığın gerçek dışı gerekçeyle tutuklanırlar. Aralarında rahipler hemşireler, öğretmenler ve öğrenciler vardır. Esas suçları ise savaşa karşı çıkmaktır.

● John Harris, kendi halinde bir insandır. Radikal değildir. Tek suçu 1970'de Birmingham'da beyazların bölgesinde yerleşmektir. Oturduğu yerde bir kadın tecavuze uğrar. Harris, o suçu işlemediğine kesinlikle tanıklık eden pek çok kişi olmasına karşılık hapse atılır. Hapiste bir gardiyanı öldürmek suçundan ölüme mahkum edilir. Oysa Harris'in gardiyanı öldürmediği bilinmektedir. Savcı dahi iddianamesinde Harris aleyhine yeterli delil olmadığını belirtmiştir. Ama işletilen adalet ırkçılığın adaletidir.

● Wilmington Onlusu, rahip Ben Chavis önderliğinde bir grup siyasi tutukludur. Siyahların haklarını savunan bu on kişi gerçek dışı nedenler ve yalancı tanıklarla toplam 282 yıla mahkum edilirler. Onlu, Kuzey Karolina eyaletinde 1971'de yer alan ırkçı olaylar sırasında bir dükkânı ateşe vermekle suçlanırlar. Hüküm, 1972'de alınan bir tanık ifadesine dayandırılır. Bu sözde tanık mahkeme yargıcı tarafından yönlendirilir ve kendisine ezberletilenleri tekrarlar. Ancak altı yıl sonra Adalet Bakanlığı Wilmington Davası'nda herşeyin bitmediğini kabul eder. Ve 1979 yılında tutuklular teker teker serbest bırakılırlar. Bu durum, Amerikan adaletinin tecellisi değildir. Washington Star gazetesi, Başkan Carter ve Adalet Bakanlığı'nın günler boyu binlerce mektup aldığını ve mektuplarda siyah özgürlük savaşçıları içerideyken ABD'nin demokrasiden sözetmesinin gülünçlüğünün yazıldığını belirtiyor.

Amerikan Kızılderili Hareketi'nin en ünlü lideri Russell Means yıllardır hapiste. Eylül 1978'de içerideki mahkûmlar aracılığıyla bıçaklanarak öldürülmek istenendi

ABD'de gericiliğin kurbanlarının listesi daha uzatılabilir. Kızılderili lider Russell Means hâlâ hapistedir. Ve içerideki mahkumlar aracılığıyla bir kaç kez öldürülmek istenmiştir. Ve daha niceleri düzmece suclarla içerideyken Carter hâlâ sosyalist ülkelerde insan haklarının çiğnenmesinden yakınmaktadır.

Wilmington Onlusu olarak tanınan, siyahlara özgürlük için savaşan on kişi uzun yıllar hapiste tutuldu. Ancak kamuoyunun sürekli baskısı sonucunda geçtiğimiz yıl serbest bırakıldılar. Wilmington Onlusu hapisteyken, 1977 yılında Beyaz Saray önünde yapılan gösteride, rahip Chavis'in annesi Elizabeth Chavis yaptığı konuşmada, çocuklarının ve tüm siyasi tutukluların serbest bırakılmasını ve ABD'de insan haklarının uygulanmasını talep ediyordu.

TÜRK-İŞ eyleme geçmelidir

Türk-İş Genel Yönetim Kurulu 29 Mayıs 1980 günü olağanüstü olarak toplanacaktır. Bu toplantıda daha önceki Yönetim Kurulu toplantısında alınan **«etkin eylem»** kararı gözden geçirilecek, «etkin ve tutarlı bir eylemin başlatılması» karar altına alınacaktır.

Bilindiği gibi, Türk-İş'e bağlı sendikaların kamu kesiminde çalışan 700 bini aşkın işçi için sürdürdükleri toplu sözleşme görüşmeleri hükümetin izlediği işçi sınıfı düşmanı ekonomik politika nedeniyle çıkmaza girmiştir.

Tekelci burjuvazinin önde gelen temsilcilerinden ve Türkiye Odalar Birliği Başkanı M. Yazar, emekçi halk güçlerinin kazanılmış haklarının yokedilmesini istiyor ve Türk-İş...

Tekelcilerin «kerhen» destekli azınlık iktidarı, işçi sınıfına, emekçi halk güçlerine karşı azgınca saldırmakta ve emekçilerin ekonomik, demokratik ve siyasi haklarını yoketmek için her yolu mübah görmektedir.

Tekelci parababalarının örgütlü olan Türkiye Odalar Birliğinin Başkanı M. Yazar, işçi sınıfının canı ve kanı pahasına kazanmış olduğu hakları yoketmeksizin «iç barış»ın sağlanamayacağını söylemekte ve tekelci sermayenin istemlerini bir kez daha ve yüksek sesle ilân etmektedir. Sendikaların sıkı denetim altına alınmasını, toplu sözleşme ve grev hakkının kaldırılmasını, işçilerin hükümetin emrettiği sendikalara üye olmak zorunda bırakılmalarını isteyen M. Yazar'ın bu isteklerine mevcut hükümet de aynen katıldığını açıklamaktadır.

Hükümetin ve tekelci burjuvazinin sözcüleri, ne yapmak ve nereye varmak istediklerini uzun zamandan beri böylesine açıkça ilan etmelerine karşın, 1 milyonu aşkın işçiyi bünyesinde bulunduran Türk-İş, bu işçi düşmanı, demokrasi düşmanı, gerici ve faşist güçlere karşı çıkmak bir yana utangaçça da olsa destek olmaya çabalamaktaydı.

Türk-İş, bugüne kadar izlediği bu sınıf uzlaşmacısı politikasıyla geçmiş dönemler de üyelerine belli ölçülerde de olsa «bazı olanaklar» sağlayabilmekte ve onları burjuvazinin istemleri doğrultusunda oyalayabilmekteydi. Bugün ise köprülerin altından çok sular akmış ve Türkiye emperyalist-kapitalist sistem ve onun içerideki güçleri tarafından ekonomik ve sosyal iflas noktasına getirilmiştir. Bu iflasın baş sorumlusu tekelci burjuvazi ise iflasın bütün yükünü emekçi halk güçlerine çektirmek konusunda kararlıdır. Bu nedenle de Türk-İş'in istediği «asgari koşullar»ı dahi kabul etmemekte direnmektedir. THY grevi bunun kanıtı olmuştur.

Türk-İş üstyönetimi, THY de bağıtladığı sözleşme ile tekelci parababalarına büyük bir ödün vermiştir. Kamuoyuna «satış belgesi» olarak yansıyan THY toplu sözleşmesini çeşitli gerekçelerle kamufle etmeye ve üyelerine yutturmaya çalışan Türk-İş, bağlı sendikalarından gelen tepki üzerine olağanüstü olarak toplanmak zorunda kalmıştır.

Geçen haftaki yazımızda, «Türk-İş içinde yer alan ve en azından işçi sınıfının konomik demokratik haklarının korunmasından ve genişletilmesinden yana olan sendikaların ve sendikacıların bu konuda uyanık olmaları gerekir,» demiştik. Türk-İş üstyönetiminde yeralanların kendilerine fırsat verildiğinde işçi sınıfını elini kolunu bağlayarak burjuvaziye teslim edecek tıynette olduklarını vurgulamıştık.

29 Mayıs 1980 günü yapılacak Türk-İş Genel Yönetim Kurulunda bulunacak demokrasi yanlısı sendikacılara büyük sorumluluklar ve görevler düşmektedir.

Bu toplantıda AP'li ve MHP'li üyeler, önceki toplantıda alınmış olan «etkili eylem» kararını sürüncemede bırakmaya ya da sulandırmaya çalışacaklardır. İşçi sınıfı düşmanı iktidarın, gerici ve faşist güçlerin temsilcisi olan bu kişilerin Türk-İş'in eyleme geçmesini önlemek ya da eylemi etkisiz kılma girişimlerine karşı Genel Yönetim Kurulunun demokrat üyelerinin kesin ve kararlı bir biçimde karşı çıkmaları emekçilerin içinde bulunduğu koşullar nedeniyle zorunludur. Türk-İş içindeki demokrasi yanlısı sendikalar ve sendikacılar içinse tarihsel bir sorumluluktur.

Türkiye'deki demokrasi güçleri Türk-İş içindeki demokrasi yanlısı sendikacıların bu sorumluluğun bilinciyle davranacaklarına inanmaktadırlar. Bu bilinçli ve kararlı davranış 700 bin Türk-İş üyesi başta olmak üzere milyonlarca işçinin ve emekçinin geleceğini etkileyecektir. Türk-İş'in bütün üyeleriyle birlikte ekonomik-demokratik haklarını korumak ve geliştirmek uğruna başlatacağı etkin bir eylem bütün demokrasi güçlerinin desteğini yanında bulacaktır. Milyonlarca işçinin ve emekçinin kazanılmış haklarını yoketmek isteyen bir iktidara karşı başlatılacak böylesine geniş ve etkin bir eylem Türk-İş için ve bütün demokratik halk güçleri için bir dönüm noktası olabilecektir.

İşçi sınıfımızı ve emekçi halk güçlerimizi sessiz köleler durumuna getirmek için bizlere kan kusturacağını, grevci işçilerin burunlarını sürteceğini açıkça ilan eden ve bugüne kadarki uygulamaları ile de bu konuda ne denli kararlı olduğunu kanıtlamaya çabalayan bu azınlık iktidarına karşı en etkin eylemlere başvurmaktan baska çare kalmadığının Türk-İş tarafından da karar altına alınması ve başlatılması demokratik halk güçlerimiz tarafından desteklenecektir.

İşçi Sözlüğü

Gerici sendikalarda çalışma

İşçi sınıfı tarihinde gerici, sarı, sosyal şovenist, uzlaşmacı hatta karşı devrimci faşist sendikaların kurulduğuna ve çalışmalar yaptığına tanık olmaktayız.

Elbette ki burjuvazi, işçi sınıfına ideolojik, politik ve ekonomik alanlarda her türlü yöntemi kullanarak saldıracaktır ve saldırmaktadır. İşçi sınıfının «kendiliğinden sınıf olmaktan çıkarak, kendisi için sınıf olmaya başladığı aşamada ortaya çıkan» sendikalar için de bu böyle olmuştur. Burjuvazi, işçi sınıfı sendikalarını elegeçirmek, yozlaştırmak amacıyla girişimlerde bulunduğu gubu, bununla da yetinmeyerek karşı devrimci, provakasyon sendikaları da kurmuştur. Bunun yanısıra ortaya çıkış biçimi ve kapitalist toplumun hastalıklı bütün eğilimlerine açık olması nedeniyle sendikaların bizzat kendileri gerici, sosyal şoven uzlaşmacı unsurları bünyelerinde bulundurmak zorunda kalmışlardır.

Kapitalizmin olumsuz etkilerine böylesine açık olan sendikaların bu durumunu gözardı etmek devrimcileri «içinden çıkılmaz» sorunlarla karşı karşıya bırakabilmekte ve «sol» eğilimlerin güçlenmesine de yol açmaktadır.

İşte bu noktada «gerici sendikalarda çalışmalı mı?» sorusu önem kazanmaktadır. Bu soruya verilecek bilimsel yanıt, işçi sınıfı sosyalistlerinin «içinden çıkılmaz» sorunu çözmelerini kolaylaştırırken, bilimdışı yanıtlar ise, sorunu daha da derinleştirmekte, daha bir içinden çıkılmaz hale sokmaktadır. Hatta «burjuvaziye yaplabilecek en büyük hizmete» dönüşebilmektedir.

«Gerici sendikalarda çalşmalı mı?» sorusuna Lenin'in «Sol Kanat Komünizmi- Bir Çocukluk Hastalığı» adlı yapıtında verdiği bilimsel yanıtı ortaya koyarak bu sorunu ele almak yararlı olacaktır.

Lenin, sarı, sosyal şovenist, uzlaşmacı, karşı devrimci sendikalarda çalışmamak gerektiğini ileri süren «Alman solları» na şöyle seslenmektedir: «Alman sollarının, komünistlerin gerici sendikalarda çalışmamaları gerektiği, böyle işleri reddetmek gerektiği, sendikalardan çekilmek ve yepyeni ve lekesiz bir «işçi birliği» kurmak gerektiği, vb. vb., yolundaki çok sevimli (ve muhtemelen de çoğunlukla çok genç) komünistlerin buluşu olan tantanılı, pek bilgiçce ve pek devrimci sözleri de aynı oranda gülünç ve çocukça saçmalıklar olarak görmekten kendimizi alamıyoruz.» (Marks, Engels, Lenin, Sendikalar üzerine, s. 365)

«Alman Solları»nın tavrını yanlış bulan Lenin, bu sözlerini maddi temelleri üzerine oturturken de; devrimcilerin, soyut yani kendi kafalarında idealize ettikleri, ya da «özel olarak hazırladıkları insan materyaliyle değil, kapitalizmin bize miras bıraktığı insan materyaliyle» çalışmak zorunda olduklarını ve bunun da pek kolay bir iş olmadığını, fakat bir başka çözüm yolunun da bulunmadığını vurgulamaktadır.

Lenin, kapitalizmin her türlü hastalığı bulaştırdığı bu insan malzemesinin yoğrulmasında ve arındırılmasında ise en büyük görevi proletaryanın devrimci partisine vermekte ve «Sendikalar, kaçınılmaz olarak, belli gerici yönlerini, belli bir meslek dar kafalılığını, belli bir politika-dışı olma eğilimini, belli bir tembelliği vs. ortaya çıkarmaya başlarlar. Fakat hiçbir yerde, sendikaların aracılığı olmadan, sendikalarla işçi sınıfı partisi arasındaki karşılıklı eylem olmadan, proletaryanın gelişimi sağlanmadı ve sağlanamazdı...» (Sendikalar Üzerine s. 366) diyerek bütün olumsuzluklarına karşın sendikalar içinde çalışmak gerektiğini belirtmektedir.

Lenin, gerici sendikalarda çalışmayı reddeden ve bunların dışında yeni ve yapay örgütlenmeler kurulmasını önerenlere ya da kuranlara karşı çok açık bir tavır alarak; «işçi kitleleri adına ve onları yanımıza kazanmak amacıyla, «işçi aristokrasisi»ne karşı bir mücadeleyi yürütmekteyiz. Mücadelemiz işçi sınıfın yanımıza kazanmak amacıyla, oportünist ve sosyal şovenist önderlere karşıdır. Bu en temel ve apaçık gerçeği unutmak saçma olur. Ancak, Alman «sol» komünistlerinin, sendika yüksek yöneticilerinin gerici ve karşı devrimci niteliği yüzünden, sendikalardan çekilme, oralarda çalışmayı reddetme ve işçi örgütünün yeni ve yapay biçimlerinin yaratılması gerektiği sonucunu çıkararak yaptıkları bu saçmalığın ta kendisidir! Bu öyle bağışlanmaz bir yanılgıdır ki, komünistlerin burjuvaziye yapabilecekleri en büyük hizmete denktir...» demekte ve bunun ne anlama geldiğini ise şöyle açıklamaktadır:

«...Gerici sendikalarda çalışmayı reddetmek, gelişimleri yetersiz ya da geri işçi kitlelerini, gerici önderlerin, burjuvazi ajanlarının ya da «tümüyle burjuvalaşmış işçilerin» etkisi altına bırakmak demektir.» (a. g. y., s. 368-369)

Lenin'den yaptığımız alıntılarla işçi sınıfı sosyalistlerinin bu sorun karşısındaki yaklaşımlarını ortaya koyduk. Bu tür sendikalarda neler yapmamız gerektiği sorusuna da yine Lenin'den yapacağımız bir alıntı ile yanıt verelim:

«Eğer 'kitlelere' yardım etmek ve 'kitlelerin' sempati ve desteğini kazanmak istiyorsanız zorluklardan, ya da 'önderlerden' (oportünist ve sosyal şovenist olduklar için çoğu kez burjuvazi ve polisle doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkili önderlerden) gelecek iğneleme, düzenbazlık, hakaret ve suçlamalardan korkmamalı ve mutlak olarak kitleler nerede bulunuyorlarsa orada çalışmalısınız. Proleter ya da yarı-proleter kitlelerin bulunduğu kurum, dernek ve birliklerde —en gerici olanlarında bile— düzenli, sebatlı, inatçı ve sabırlı ilarak ajitasyon ve propaganda yürütmek için, her fedakarlığı yapacak, en büyük engelleri aşacak yetenekte olmalısınız...» (a. g. y., s. 369)

Eston işçileri faşist sendika çemberini kırdı

● Eston Beton Direk işçileri faşist Çimser-İş Sendikasından topluca istifa ettiler.

Eskişehir Eston Beton Direk Fabrikası işçileri, çalışma ve yaşama koşullarının en geri düzeyde olduğu işyerlerinde, faşist sendikacılığın ne denli işçi düşmanı olduğunu yaşayarak tanımışlar ve bu faşist çemberi kırmak için sınıf sendikacılığının ilkeleri doğrultusunda örgütlenmeye başlamışlardı.

Çok düşük ücretle, çok ağır ve kötü koşullar altında çalışan işçiler, faşist sendikanın, bu kötü koşulları değiştirmek bir yana tam aksine patronla elele vererek daha da ağırlaştırması ve işçilerin insanlıkdışı baskılar uygulaması üzerine DİSK'in saflarına geçmek için yoğun bir çalışma yapmışlardır.

Geçmişteki bir yanılgı sonucu, sendika görünümlü faşist bir çetenin eline düşen işçiler, üç yıldan beri baskı, terör ve sömürü dolu günler yaşamışlar ve 1 yıl önce yapılan «irade beyanında» da yoğun faşist baskılar nedeniyle «yetki»yi faşist Çimser-İş'in almasını önleyememişlerdi. Bütün bu olumsuzluklara rağmen mücadelelerinden vazgeçmeyen işçiler, en doğal hakları olan sendika değiştirme özgürlüklerinin faşist zorbalar tarafından engellenmek istenmesine, notere gitmelerini önlemek için yollarının kesilmesine karşın Faşist Çimser-İş'ten topluca istifa etmeyi başarmışlardır.

MHP damgalı MİSK'in faşist baskı ve tertiplerini boşa çıkaran Eston Beton Direk işçileri, DİSK'in şanlı bayrağını işyerlerinde yükselterek, sınıf sendikacılığı yolunda bilinçli ve kararlı adımlarla yürüyerek; sömürü ve baskıya karşı mücadele edeceklerdir.

Selam olsun yiğit Eston işçilerinin iş - ekmek - hürriyet kavgasına...

Olumsuzlukları Aşmak Gerek

Ömer ARSLAN
TÖB-DER Genel Sekreter Yrd.

EĞİTİM

24 Aralık eylemlerinin olumsuz sonuçları halen sürüyor. Diğer taraftan öğretmen kıyımı korkunç boyutlara vardırılmış durumda. TÖB-DER'li eğitim emekçileri can ve iş güvenliğinden yoksun olarak faşistlerin işgalindeki yurt köşelerine sürülerek, mesleklerini terk etmeye zorlanıyorlar.

Diğer yandan yeni yasal düzenlemelerle ve anti-demokratik idari baskılarla meslek örgütlerinin dayanışması engellenmektedir. Böylece zaten var olan dağınıklık daha da derinleşmektedir.

Doğal olarak iktidar bu durumu çok iyi değerlendiriyor. Bırakınız, eğitim emekçilerine yeni sosyal, ekonomik haklar vermeyi, öğretmenler yasal ödeneklerini dahi alamaz durumdadırlar. Ek ders ücretleri, tedavi giderleri ödenmemekte ya da bir hayli geciktirilerek ödenmektedir.

Bay Demirel bunu, yeni (!) «Para ve kredi politikası»nın bir gereği olarak savunmaktadır. Düşününüz, insanların açlığına dayanan bir politika bu ülkede; Başbakan tarafından savunulabilmektedir. Aynı durum işçi kıdem tazminatlarında daha da yüksek boyutlardadır.

Denecektir ki, bütün bular biliniyor da neden bir şey yapılamıyor, ya da yapılmıyor?

Acaba birşey yapılamaz mı?

Bize göre tüm bu olumsuzluklara rağmen bir şeyler yapmak mümkündür. Eğitim emekçileri üzerindeki baskıları püskürtmek, ekonomik-demokratik haklarımızı koruyup, geliştirmek olanaklıdır.

Nitekim tamamen aynı olmamakla beraber 1. ve 2. MC dönemlerinde yürütülen mücadele halen bütün tazeliğiyle hafızalarda yaşıyor. O dönemde verilen mücadelenin kitleselliğine, doğru yönlendiriciliğine hiçbir namuslu insan bir itiraz getirebilir mi? Yüzbinleri kucaklayan, Türkiye ve Dünya kamuoyunda uyandırdığı yankı ve destekler inkâr edilebilir mi?

O eylemlerin başarısının sırrı şuydu: a) Sosyal ve siyasal olaylara doğru, bilimsel bir yaklaşım, b) Öğretmen tabanıyla sürdürülen sıkı ve sıcak diyalog c) Militan ve aktif bir çalışkanlık d) Yönetimin, örgüt tüzüğüne, kongre kararlarına geleneksel işleyişe uyumluluğu.

1. ve 2. MC dönemindeki mücadelelerin başarısı bu koşullarla sağlanmıştı. O dönemde de örgüt içinde muhalefet grupları vardı. Kaldı ki muhalefet bir hayli sert ve yıkıcı idi. Ama dikkatli ve akıllı politikalarla bu olumsuzlukların örgütü eylemsizliğe düşürmesi kesinlikle engellenebimişti. Örgüt süreki bir eylem plâtformunda tutulabilmişti.

Şimdi durum birkaç açıdan farklı olmakla beraber çözümsüz değildir. Olumsuzlukları aşmak olanaklıdır. Yeter ki, örgütün ve örgütlü mücadelenin bilimsel ve objektif gereklerine uyulsun. Ama öteden beri TÖB-DER'deki olumsuzlukların başlıca yaratıcısı olan «Birleşik-dayanışma» ve «Devrimci Öğretmen» grupları olumsuzluklarını sürdürüyorlar. Bunlardan BD 4. Kongre öncesi ve sonrası bilinen anlayıştaki çalışmalarını henüz terketmiş görünmüyor. Bunun en uç örneği son İlk-San seçimlerinde gözleniyor. Grupçuluğu öylesine derinleştiriyor ki, bazı yerlerde faşistlerin seçimleri kazanmasına bile yol açılıyor. (Adana'da olduğu gibi). Bazı yerlerde de TÖB-DER'li öğretmenlerin listesine karşı TÖB-DER dışı çevrelerle işbirliğine dek varıyor. Bilindiği gibi BD 24 Aralık'taki maceracı eyleme katılmıştı ve DÖ'le beraber davranmıştı. Ancak eylemin suçları konusunda en ufak bir sorumluluk almamış ve «Faaliyetten men»in yeni gereklerine uymamış ve örgütsel dayanışmayı tahribe devam etmektedir. Kısaca BD mevcut bunalımdan yarar uman bir anlayışı inatla sürdürüyor.

DÖ (Devrimci Öğretmen) grubuna gelince bu grup yönetimde olduğu halde, 29-30 Kasım'da Maocu bi rgrupla beraber TÖB-DER yönetimine rağmen bir boykot eylemi koymuştur. Eylem bir öğretmen eylemi olmadığı için tam bir fiyasko ile sonuçlandı.

Daha sonra 24 Aralık'ta daha masum ve görünüşte haklı bir gerekçeye dayanarak ama özünde Devrimci-Yol'un siyasi eylem programını TÖB-DER'e uygulatmak istedi. Bu kez yönetimdeki DDB grubu ile Birlik Dayanışma ve yine maocu

devamı s. 7, sü. 7'de

BURSA'DA MEHMET İDER'İN ÖLDÜRÜLMESİ BASIN TOPLANTISIYLA KINANDI

Bursa'da TÖB-DER üyesi Mehmet İder'in faşistlerce katledilmesi, ilerici-demokrat kamuoyunun yoğun tepkisiyle karşılaştı. Siyasi partilerin ve 19 demokratik kuruluşun temsilcileri, faşist saldırıları kınamak amacıyla bir basın toplantısı düzenlediler. Toplantıda, «faşistlerin gövde gösterilerinin ertesinde ilericilere yönelik saldırıların özellikle yoğunlaştırıldığına dikkat çekilerek, geçen yıl da Türkeş'in Bursa'ya geldiğinde iki yurtsever öğretmenin katledildiği hatırlatıldı. Mehmet İder'in ise, faşistlerin duvarlara «komünistlere ölüm» sloganları yazdıklarından bir gün sonra öldüğü ve 31 Mayıs'ta yeniden Bursa'ya geleceği söylenen Türkeş'in komandolarının «kan içmeye hazırlandıkları» açıklanarak, faşist saldırılara karşı önlem alınması istendi. Toplantıda, demokrasi güçlerinin faşist saldırılar karşısında yekvücut olmaları gereğine de işaret edilerek, demokrasi güçlerinin faşizme karşı duvar örmede gecikmemeleri vurgulandı.

TÜRKİYE ÖĞRETMEN ÖRGÜTLENMESİNİN TARİHÇESİ

Sezai KAYNAK

1908-1922 Dönemi

ENCÜMEN-İ MUALLİMİN, MUHAFAZA-İ HUKUK-U MUALLİMİN, CEMİYET-İ MUALLİMİN:

Ülkemizde öğretmenlerin kurdukları ilk örgüt, Darülfunûn ve Darülmuallimin mezunlarının Temmuz 1908 devriminden sonra kurdukları Encümen-i Muallimin'dir. Bu girişimden hemen sonra, yine İstanbul'da İdadî, Rüştî ve İptidaî okullarının öğretmenleri Muhafaza-i Hukuk-u Muallimin Cemiyeti adına ikinci bir örgüt kurmuşlardır. Bu ikincinin amacı, adından da anlaşılacağı gibi «öğretmenlerin haklarını savunmak» ve belirtildiğine göre, halk arasında «Eğitimin yayılmasını sağlamak» tır. Muhafaza-i Hukuk-u Cemiyeti'nin Başkanlığına Zeki Bey adında bir öğretmen getirilmiştir. Daha sonra bu iki örgütün birleşip, Cemiyet-î Mualliminin adını aldığını, Başkanlığına gene Zeki Bey'in geldiğini görüyoruz. Cemiyet-i Muallimin, örgüt görüşlerini kitlelere yaymak, özellikle İlkokul öğretmenlerinin haklarını korumak için onbeş günlük Mir'at-i Maarif adında bir dergi de çıkarmaktaydı Bu dönem içindeki öğretmen kuruluşları özellikle Cemiyet-î Muallimin, «Okulların disiplin içinde idaresi», Pedagoji sisteminin değiştirilmesi», «eğitimin ekonomik yönüyle ilgili sorunlar» gibi bir sorunun çözümünü dile getirmeye çalışıyordu.

Örgüt Genel Başkanı Zeki Bey'in, devrin Maarif Nazırı Vekili olan Abdurrahman Şeref Bey'e gönderdiği bir mektubun ilginç olan bir bölümünde «ayni öğretim düzeyindeki öğretmenler arasındaki ücret farkının giderilmesi, ilköğretimin geniş bir biçimde yayılması, okulların Fransa örneğinde olduğu gibi paralı hale getirilmesi», (fakir talebelerle, öğretmen okulu öğrencileri dışındakiler) isteniyordu. Yine bu mektupta Zeki Bey, örgütlerinin Avrupa'daki bilimsel kuruluşlarla ilişkiye geçip «Osmanlılar, Batı Medeniyetine girmeye kabiliyetli değildir» şeklindeki kanıyı değiştirebileceklerini belirtiyordu.

İlk öğretmen örgütü Encümen-î Muallimin yöneticileri «Maarif Nezaret'» görevlerinden olduğu için, buna bir tepki olarak Cemiyet-i Muallimin örgütlenmiştir. Geniş öğretmen kitlesi Cemiyet-i Muallimin çatısı altında toplanınca Encümen-i Muallimin yöneticileri de, öğretmenlerin parçalanmaması için Cemiyet-i Muallimin'e katılmayı uygun görmüşlerdir.

1909 yılında, hareket ordusunun İstanbul'a gelmesinden sonra Zeki Bey'in tutuklandığını, ardından Cemiyet-i Muallimin'in dağıldığını görüyoruz. Zeki Bey'in hangi nedenle tutuklandığı konusunda, kesin bir belgeye şimdiye değin rastlanmamıştır. Yine bu dönemde kurulan Neşr-i Maarif ve Teavün-ü Muallimîn Cemiyeti (eğitim yayma ve öğretmenler yardımlaşma derneği) ise, kitle güvenini ve desteğini kazanamadığı için yaşayamaz, kapanır.

1911 yılında Edirne'de kurulan Mahfel-i Muallimîn (Öğretmenler Lokali) ise, öğretmen sorunlarıyla ilgilenmeyen ilginç bir öğretmen örgütüdür.

Yine bu yıllarda eğitim emekçilerinin durumlarını ve görevlerini sınıfsal açıdan ele alıp değerlendiren, **1910 - 1914 yılları arasında Anadolu'daki öğretmenleri örgütleyip, biraraya getirmeye çalışan Ethem Nejat'ı Türkiye eğitim emekçileri asla unutmayacaklardır. Bilindiği gibi Ethem Nejat, Mustafa Suphi'nin yakın çalışma arkadaşıdır ve birlikte katledilmişlerdir**

Ethem Nejat'ın o dönemde yazdığı etkili yazılardan birini, taşıdığı önemden ötürü, gelecek sayımızda aynen yayınlayarak, bu tarihsel belgeyi de okurlarımıza sunacağız.

Cinayetlerin ardındakiler

Bursa'da mülki âmirin ilerici, demokrat, yurtsever, öğretmenlerin faşistlerce katledilmesini adeta onaylar tutumu vardır. Güpegündüz şehrin en işlek caddesinde, yüzlerce kişinin gözü önünde Mehmet İder'in katledilmesi, demokrat öğretmen hareketini ve emekçi halkı sindirmeye yönelik bir saldırıdır.

İder'in cenazesine yakınlarının katılması dahi engellenirken, parti filamalarına polis tarafından el konuldu. Cenazeye gidenler polis arabalarına alındı. Hattâ İder'in cenazeye katılmak isteyen bir yakın arkadaşı 16 DP 596 plakalı polis arabasıyla faşistlerin kurtarılmış bölge dedikleri mahalleye götürülerek adeta linç edilsin diye bırakıldı.

Bu olayların Bakan Vekilinin açıklamasıyla nasıl bir anlam bütünlüğü taşıdığı açıktır. Cinayetlerin gerisinde kimlerin olduğu gün gün ortaya çıkıyor.

Bakan Vekili «sıradan CHP'liler öldürülmüyor» diyerek ilerici, yurtsever ve sosyalistlerin öldürülmesi için adeta emir çıkartıyor. Bir okulun duvarındaki «Komünist ve bölücü öğretmeni yaşatmıyacağız» faşist sloganı, okul idaresince üç defa silindiği halde faşistler tarafından altına «bu yazıyı silme, ölürsün» sözü eklenerek yeniden yazılması, Bursa Milli Eğitim Müdürlüğüne iletildiği halde, «siz bu özelliği taşıyor musunuz? Taşımıyorsanız mesele yok» cevabı verilmiştir. Yani «komünist olan elbette öldürülür» denilmek isteniyor.

Tekeller ve onların maşası faşist cinayet şebekeleri kana doymuyorlar. Baskı, zulüm, işkence ve kan üzerinde çürüyen iktidarını ayakta tutabilmek için demokratik örgütler tümden yok edilmek isteniyor. İlericiler, demokratlar ve sosyalistler işkencelerle, zindanlarla, ölümlerle yıldırılmak, susturulmak, dur durulmak isteniyor. Nitekim TÖB-DER'in kapatılması, bu çabanın bir parçasıdır.

Anayasa değiştirilerek yeni faşist baskı yasaları çıkartılarak, grev ve sendika hakları tırpanlanarak, işçi-emekçi kitlelerin sömürüye, zulme karşı mücadeleleri boğulmak istenmesi ise bunun devamıdır.

Bu tertip ve tezgahlar, eğitim emekçilerini, demokrasi güçlerini yıldırmayacaktır. Aksine demokrasiye karşı oynanan oyunları emekçi halk güçleri boşa çıkaracaklardır.

Bedirhan SAMUR
BURSA

SANAT~KÜLTÜR~BİLİM

Balaban'ın Yeni Resim Sergisi

Hasan İzzettin DİNAMO

İki üç yıldır İbrahim Balaban'ı da güzel resimlerini de görmek nasip olmamıştı. Sanatçı, meğer Avrupa'da gezip sergi üstüne sergi açıyor, değerini de anlayan insanlar bulmaktan uzak kalmıyormuş.

Balaban, herkesin bildiği gibi, otuz-kırk yıl önce sanat dünyamızda başlayan bir olaydı. Ben, Taksim'deki Fransız konsolosluğunda o yıllarda açmış olduğu sergide güzel tablolarını ilk kez gördüm. O zamanlar, bütün dünyayı olduğu gibi, Türkiye'yi de soyut-non figüratif denen resim maskaralığı sarmıştı. Bilinçsiz genç ressamlar, fırçalarını boşuna karanlıklarda gezdirip duruyorlardı. Faşizmi pek aratmayan Menderes'le arkadaşlarının siyasal baskısı, sanatın başı üzerinde Damokles'in kılıcı (Demokles değil) gibi sallanıyordu. Şiir gibi, müzik gibi, roman gibi, resim de siyasal sırtlanlardan saklanıyordu. O zamanlar, liman sergisinden bir tek ayakta kalmış şövalye gibi görünen Nuri İyem bile sergiye koyduğu Beethoven'in yüzünü ikiye bölmüş, o yüzdeki bitmez tükenkez derinliği, saklanmağa çalışma kaygusunun çabaları altında epeyce anlam yitirmiş gibi olmuştu.

Soyutun kumaşından giysi giyemeyip sırtlanların gözünden saklanamayan bütün yetenekli genc ressamlar Fransa'ya kaçmışlardı. Kaçamayanlardan Haşmet Akal gibi olanlar, doğrudan azrail'in eline geçmişlerdi.

Abidin Dinoları liman sergisinden yirmi yıl sonra Taksim galerisinde seyrettiğim birinci Balaban sergisi, birçok noktada sırtlanların hakkından gelmiş, Türk köylüsü ile onun çilekeş öküzlerini, Anadolu doğasının, köyünün, köylüsünün sağladığı biçim, renk, bayramları sürdürüyordu. Çileli Anadolu insanının yanında çileli Anadolu öküzleri, mandaları, göz alan renklerle karşımıza çıkıyor, ancak, soyutun egemenliği, bunları bile etkilemekten uzak kalmıyor, öküzlerin boynuzları, dibinden kopuk olarak uçar gibi başlarının üzerinde, havada çiziliyordu. Öte yandan, sanata duman attıran siyasal baskı, ressamın, türlü cambazlıkların arkasına saklanmasına yol açıyordu.

Yine de ortada zulmün bir türlü yiyemediği bir Balaban vardı. Resimlerinde gülüyor, yanıbaşınına sokulup elimi sıkıyordu. 1960 özgürlüğünü getiren bir avuç subay, sanatın üzerindeki korkunç baskıyı da kaldırdı. O günden bu yana Balaban, bütün Türk edebiyatı, resmi üzerinde vurulmak istenen zincirlerle birlikte bulunduğu büyülü döngünün içinden fırladı, sanatın doruğuna doğru özgürlük içinde yol almağa başladı. O da ezile ezile büyümüş, devleşmiş, özgün bir ressam olmanın bütün şanslarını denemeğe başlamıştı.

Birkaç yıldır kendisini göremiyordum. Meğer, Avrupalıların da hayranlığını kazanmak üzere Almanya'da sergiler açmaktaymış. Rönesans kültürünün çiçek bahçelerinde yetişen o insanlar, onu haklı olarak ilginç buldular. Yedi sergi açması için ona yüreklilik verdiler. Bu kez, Taksim'de açtığı sergiye gittiğimde onu sergisini hazırlarken buldum. Çok neşeli, çok mutluydu. Her başarılı sanatçının mutluluğunu taşıyordu. Utkunun en yüksek basamaklarına tırmanmakta olan bir büyük sanatçının dolgunluğu içindeydi.

Bu kezki sergisinde iki ilginç şey buldum: İyi beslenmiş, tombul anaların kucağında Hazreti İsa'nın çocukluğunu andırır tombul, mutlu, güzel çocuklar, bir deri bir kemik köylü erkeklerin çift sürmeğe çalıştığı, kaburga kemikleri sayılan, yorgunluktan, belki de april beş fırtınasından hastalanıp yıkılmış öküzler gördüm. Resimleri birlikte gezdiğimiz bir hikayeci arkadaş, kulağıma şöyle fısıldadı:

«Dinamo, kusura bakmazsan sana bir şey söyleyeceğim. Şu bulutların içinde görülen bütün köylü çocukları hep şişman, besli. Hiç köylü çocuğuna benzemiyorlar. Oysa, biraz ötede öküzler açlıktan ölmek üzere, onları süren köylülerle birlikte.»

Bunlar, daha ilk bakışta benim gözüme çarpmıştı. Elbette ki bunlar, Balaban'ın çok yakından tanıdığı o zavallı köylü çocuklarının resimleri olamazdı. Burada seyircilerin gördükleri şunlardı: Gökyüzündeki bulut yığınları içinde tombul çocuklar, ellerinde kuş avlamak üzere sapanlar verdiği ufak cocukları gösteriyordu. Bulutları narasında birkaç kuş da görünüyordu. Bu soyutluk nedendi? Çocuk yılı düşüncesi, belli ki ona da serpmişti. Onu, ancak Hazreti İsa'nın çocukluğundan birkaç mutlu rönesans örneği vermeye mi zorlamıştı? Bunun da bir hikâyesi var. Yakında belli olur.

Bu sergide gördüğüm tek çelikşiyi de, işte size anlatmış oldum. Gerisi, bekle ve gör!

Sanat ödüllerinin yoğun olduğu bir ay

Geçtiğimiz günler, çeşitli sanat dallarında ödüllendirmeler açısından oldukça yoğun geçti.

Başlı başına incelemeye, irdelemeye değer bulduğumuz «ödüllendirme» konusuna ilerde tekrar dönmek üzere şimdilik genel görünümü sunmakla yetiniyoruz.

● Alelacele bir seçimle Başkent Ressamları Sergisi'nden derlenen resimlerle katıldığımız «Balkanlar Uluslararası Barış ve Anlaşma Bölgesi» sloganıyla Romanya'da açılan yarışmalı sergide Zahit Büyükişleyen ve Leman Tantuğ resim, Mürşide İçmeli ile Hüseyin Bilgin ise grafik çalışmalarıyla ödül almışlardır.

● Plastik sanatlarda diğer bir ödüllendirme ise GSD'nin geleneksel 1 Mayıs yarışmalı sergisi ile ilgili... Sıkıyönetim yasağıyla yapılamıyan sergide resim dalında Ferit Özen, fotoğraf dalında İrfan Seyrek, özgün baskı dalında Sabiha Erengönül ödüllendirilmişti.

● İkinci Uluslararası Çocuk Kitapları Fuarı dolayısıyla çocuklardan oluşturulan seçici kurul şu yazarları ödüllendirmiştir: Fatih Erdoğan, Zafer Sükan, Yalvaç Ural, Veysel Çolak, Muzaffer İzgü, Vasıf Öngören, Mehmet Seyda, Vedat Dalokay, Ülkü Tamer, Afet Ilgaz.

● Yirmibeş bin lira tutarındaki «Madaralı Roman Ö-

devamı s. 7, sü. 4'de

Radyo TV

Faşist propagandanın hizmetinde

Ahmet İNCE

Faşist terör, her gün onlarca ilerici, demokrat ve sosyalisti katlederken KASAROĞLU Televizyonu, insanlık düşmanı ülkücü katillere sürekli olarak moral şırınga ediyor. Artık, TRT haberleri inandırıcılığını bütünüyle yitirmiştir. İzleyiciler, dinlediklerinin tersini doğru kabul etmeye başladılar. Çünkü, TRT çoğunlukla yalan ve demagojiyle şişirilmiş programlara, haberlere ağırlık veriyor. Bu haliyle, Radyo ve TV programları faşist milliyetçi hareketin ve Adalet Partisinin ortak bir yayın aracı durumuna gelmiştir.

Televizyon, DİSK'in düzenlediği 1 Mayıs mitingine katılan onbinleri görüntülemekten korkarken, faşist Milliyetçi hareketin, işçi ve emekçi düşmanı MİSK sendikasının 3 Mayıs Kayseri mitingini abartarak veriyor. Faşist Hareket Partisinin SS'lerini dakikalarca yansıtmaya özen gösteriyor. Miting alanına tehditle, zorla toplanmış sönük kalabalığa canlılık katmaya çalışan ülkücü faşistleri özel bir çabayla görüntülüyor. Faşist şeflerin NAZİ propagandasını haber diye sunarken, aynı faşist şeflerin kasıntılı suratlarını sık sık ekrana yansıtıyor.

Aynı televizyon yetkilileri, faşistlerce öldürülen CHP Kayseri il başkanının cenaze törenine katılan binlerce insanı görüntülemekten kaçınarak, 150 dolayındaki CHP'li parlamenteri ekranda göstermiyor. Acaba DİSK'in 1 Mayıs Mersin mitingi, MİSK'in karikatür mitinginden daha az mı haber değeri taşıyordu? Acaba 150 CHP parlamenterinin katıldığı son derece yığınsal cenaze töreni faşist MHP'nin SS gösterilerinden, AP'nin incir çekirdeğini doldurmayan basın toplantılarından, sanayici ve iş adamlarının emek düşmanı açıklamalarından daha mı az haber değeri taşıyordu?

Yine TRT; TSİP-TİP-BİRLİK DAYANIŞMA'nın kollektif öncülüğünde BURSA, ZONGULDAK ve ORDU'da düzenlenen 1 Mayıs mitinglerine yer vermekten ısrarla kaçınırken, gerici faşist partilerin haberlerine, işverenlerin ve militarizmin halkı tehdit eden açıklamalarına saatlerce zaman ayırmaktan perva duymuyor.

Bu durum açıkça göstermektedir ki, TRT faşist propagandanın tam bir borazanı olmuştur. Ama TRT'yi bu duruma sokanlardan halk güçlerimiz bir gün mutlaka hesap soracaktır. Halk kitlelerinin görüntüsüne bile tahammül edemiyen demokrasi düşmanlarının korkuları boşunadır. Çünkü korkunun ecele faydası yoktur. Boğazına dek kan deryasına batmış faşist Hareket Partisi'ni ve onun başbuğunu temize çıkarma ve kurtarma çabaları sonuçsuz kalacaktır.

İşçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ, SOSYALİZM mücadelesi gelişip serpildikçe faşist hareketin uyuz başbuğu kaçacak delik arayacaktır. Emekçi halk güçlerimizin anti-faşist nefreti demokrasi düşmanlarını mutlaka boğacaktır.

Bütün saptırmaca ve yanıltmacasına, açıkça faşistlerin hizmetine girmesine rağmen, Kasaroğlu TV'si de buna engel olamıyacaktır.

«Şahları Da Vururlar»ın ön oyunu. Fuat GÜNER, Zeynep TEDÜ, Ferhan ŞENSOY, Halit AKÇATEPE, Tarık PABUÇÇUOĞLU, Ayla ASLANCAN, Zafer DİPER, Ulvi ALACAKAPTAN, Özkan UĞUR. (Foto: Tayfun ALACAKAPTAN)

Ortaoyuncular, «kültür alanına yeni bir soluk getirme çabasında»

Aslan TAN

İstanbul kentinde yeni bir tiyatro daha seyirciye perdelerini açtı. Bu topluluğun üyelerinden Ulvi Alacakaptan ile GERÇEK okurları için söyleşi yaparak topluluğu tanıtmayı görev saydık.

● **Sayın Ulvi Alacakaptan, ORTAOYUNCULAR'ın kuruluş amacını ve çalışmalarını açıklar mısınız?**

ORTAOYUNCULAR ilk oyunumuz ŞAHLARI DA VURURLAR'ın yazarı FERHAN ŞENSOY'un girişimiyle öncelikle bu oyunun sergilenmesi için kuruldu. Ancak oyunun topladığı büyük ilgi ve ORTAOYUNCULAR arasındaki dost ilişkiler ORTAOYUNCULAR'ın yaşayacağını muştuluyor.

ŞAHLARI DA VURURLAR oyununda amacımız sabık İran Şahı sayın Rıza Pehlevi'nin sergüzeştini sergilemek değildi tabii. Tarihin çöplüğüne tekmelenen son Şah'ın güncel turistliğinden yararlanarak ülkemiz üzerine bilebildiklerimizi paylaşmak istedik seyircimizle. DİREKT POLİTİK TİYATRO'nun insanların kafasında sorular yaratmada yetersiz kaldığını bildiğimizden, seyirciye düşünme, keşfetme ve eğlenme hazzını tattıran bir üsluba yöneldik.

Bu noktada, bir yanda asık suratlı, ciddi (!) yapımlar, öte yanda halkımız anlamaz bilgiçliğiyle eciş-bücüş edilmiş sergilemeler yüzünden, bir iki olumlu örnek dışında ülkemizde kitlelere ulaşamamış ustamız BERTOLT BRECHT'in bir özdeyişini analım: «Bir tiyatro ki güldürmez, ben tiyatroya güler geçerim.»

● **1980 Avni DİLLİGİL özel ödülü verildi. Ortaoyuncular adına bu ödülü alırken, jüri üyelerinin bir kısmının oyunu izlemeden değerlendirme yaptıklarını ima ettiniz. Bu konuyu biraz daha açar mısınız.**

Önceden edindiğimiz bilgilere göre, oyunumuzu yedi kişilik jüriden ancak dördü izlemişti. Ayrıca, her nedense, ödül töreni Harbiye'den Fatih'e alınmış ve jürinin çoğunluğunun haberi olmadan gecenin organizasyonu İ.B.Ş.T. yönetiminde başarıdan başarıya koşan (!) sayın Hayati Asılyazıcı'ya bırakılmıştı.

devamı s.7, sü. 3'de

HOLLYWOOD KÖKENLİ BİR VİETNAM SAVAŞI FURYASINDAN...

«Kıyamet» ve «Avcı»

Nevin AKÇAY

Ülkemize iyi yabancı film gelmediği, filim ithalatçıları nın nekes davrandıkları sık sık söz konusu edilirken, geçtiğimiz sinema mevsiminde birbirinden yeni iki Amerikan «bombası» beyaz perdelerde patlayıverdi. Bunlar, ortak yönleri Vietnam savaşını ele almak olan «Kıyamet» ve «Avcı» adlı filimlerdi.

Bu iki filmin özelliklerine geçmeden önce, ortak noktaları olan Vietnam konusunun Hollywood sinemasında birden parlayıverişine değinmeli. Vietnam savaşı Amerikan emperyalist saldırısının nice örneklerinin, nice vahşetinin sergilendiği, tüm Amerikan toplumu için tarihe bir yüz karası olarak geçmesi gereken bir savaştı, öyle değil mi?

Bu savaşı ,hiç yere çocuklarını yitiren, eğitimleri yarıda kalan, aileleri dağılan yüz binlerce Amerikalı nice kez protesto etti. Dünya lânetledi. Bitmek tükenmek bilmeyen ölümler, Vietnam tarihin de Amerikan izlerini kolay kolay silemeyecek.

Hal böyle iken, bir de bakıyorsunuz, savaşın bitiminden birkaç yıl sonra Amerikan sinemasının yönetmeni, yapımcısı, sanatçısı bir Vietnam tutkusuna kapılıveriyor. Oysa savaşın kanları okyanusları aşıp Amerikayı bunaltırken, savaşı hiç istemeyen Amerikalılar Vietnam filimleri yapılması için diretmiş, Hollywood ise buna yanaşmamıştı. Derken, ülkemiz de gösterilmeyen «Yuvaya Dönüş», «C bölüğündeki gençler», «Git Spartalılara Anlat» «İzler», «Yağmuru Kim Durduracak» ve «Avcı», «Kıyamet» birbiri ardına sökün ediverdi. Aradan onca zaman geçtikten sonra savaşı konu etmeyi amaçlayan bu filimlerin genel görünüşüne bakıldığında, hiçbirinin Vietnam'daki Amerikan vahşetini, savaşın gerçek yüzünü, nedenini, evrimini, sonucunu doğru dürüst vermediği görülüyor. Bir kısmı Amerikan insanının savaşta ve savaştan sonraki ruhsal durumunu ele alırken, bir kısmı da soyut mesajlar vermekle yetiniyor.

Bazı araştırmalara göre, Amerikan kamuoyunun ancak dörtte biri Amerikan askerinin yabancı ülkelere gönderilmesine itirazı olmadığını söylerken, geri kalan dörtte üç kesinlikle bu tür müdahalelerin karşısındayken Amerika hâlâ onun bunun «kurtulacağı» bahanesi ile sağa sola yönelik emperyalist saldırılarını sürdürmekte.

Şimdi, bunları unutmadan «Kıyamet» filmine bakalım. Amerikan ordusunun Vietnam'da bulunan yüksek rütbeli subaylarından biri, ordu istihbarat yetkililerine göre, «çıldırmış», kendine bir tapınak ve müritler bularak ormanın derinliklerinde vahşet, dehşet saçmaya başlamıştır. Amerikan yüksek yetkilileri, bu subayı, yani Albay Kurtz'u bulup öldürmesi için peşine bir eski katil-subay takarlar. Vahşi ırmak boyunca, çok vahşi bir yolculuk izlenir filmde. Savaştan, savaş saçmalığından sahneler sergilenir. Bu sahneler öylesine ayrıntılı bir vahşet verir ki, kişi bazen koltuğuna büzülür, beyaz perdeden uzaklaşmaya çalışır. Filim hakkında uzun uzun yazıldı, anlatıldı. Şu kadarını söyleyelim: Filim önemli bir teknik başarı ile, görsel-işitsel doruğa çıkarak insanı korkutuyor, ürpertiyor. Ama inkâr etmemek gerekir ki, insan filmin içinde hissedemiyor kendini. Korku filimlerinin bazılarının etkisi de bu olur. Biraz düşünür, ürperirsiniz, çıktıktan sonra. Ama ardından sizi kaplayan duygu şudur: «Bu olay benden çok uzak. Aslında inanılır gibi de değil... Adam iyi filim yapmış yine de. Ne güzel orman... Marlon Brando da ne kadar şişmanlamış!...»

Böylece omuz silkip filimden kalan izleri silmeye çalışmak kolaylaşıyor.

Filmin yönetmeni Francis Coppola, daha önce «Baba» gibi bir görkemli Mafia filmi ile ülkemizdeki sinema izleyicilerini etkilemişti. «Baba» da bir tür «haklı vahşet»i tanıtıyor, neredeyse sevdiriyordu! Vahşet yapan kişinin haklı mı haksız mı olduğunu yönetmen kesin kesin ortaya koymadan noktalıyor «Kıyamet»i. «Aman efendim, slogan sinemasından başka sinema yapılmasın mı?» diye feryad edilmesin. Yapılan bir Vietnam filmidir, yapan da Amerikalı. İzleyenler ise tüm dünyanın insanları. O zaman ince elenir, sık dokunur.

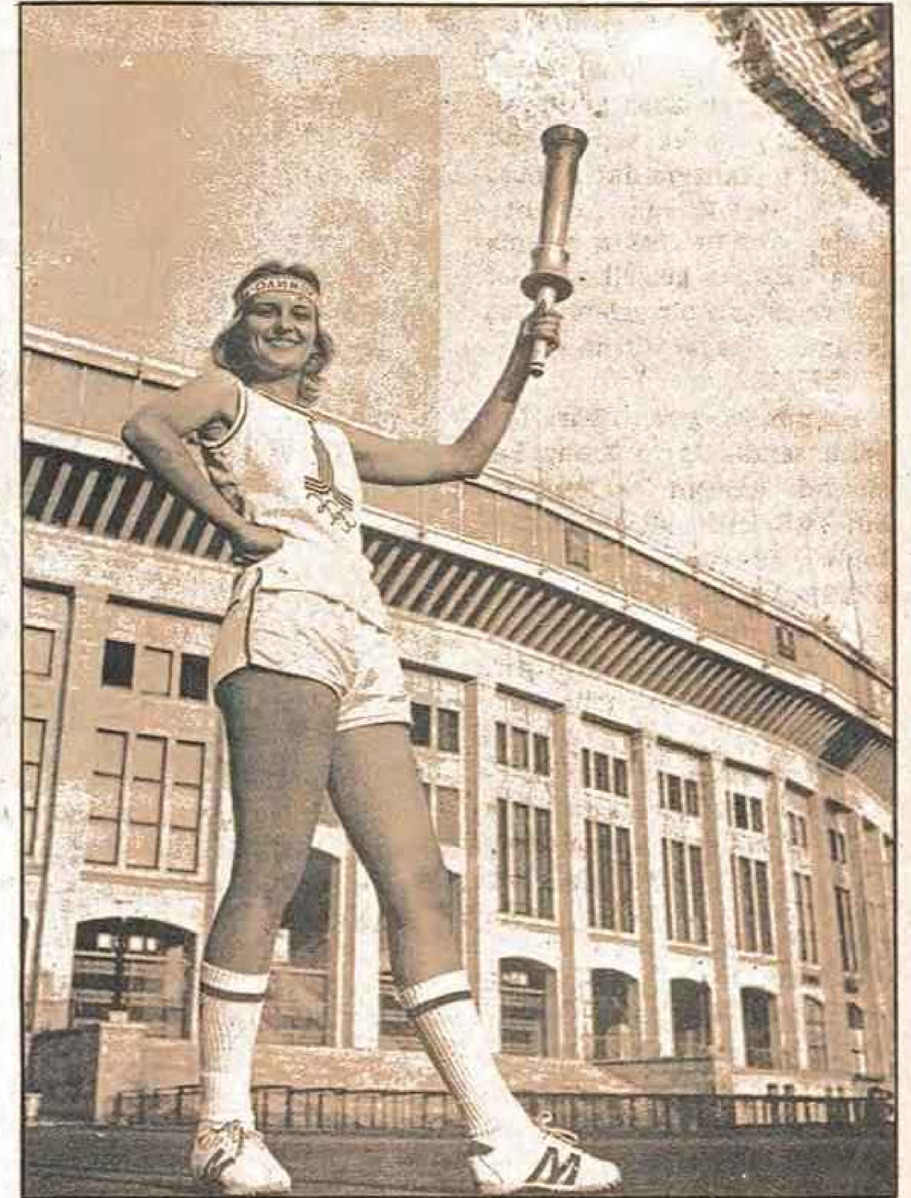
Gelelim «Avcı»ya.

Yönetmen Michael Cimino, adeta dantel gibi işlenmiş, tüm sinematografik ayrıntıları büyük bir başarı ile verilmiş, dört-dörtlük bir filim çıkartmış ortaya. Başından sonuna dek filim insanı içine alıyor, duygusal olarak iyice etkiliyor. Erkek izleyiciye erkekçe duygular, kadın izleyiciye kadınca duygular veriyor filan falan. Neresinden baksanız, üzerinde ne denli uzun düşünseniz, filim o denli etkiliyor. Kimi sahneler kesinlikle unutulmuyor. Kişileri çivi ile beyninize kazınıyor.

Tüm bu güzel sözleri Vietnam üzerine yapılmış bir filim hakkında söylemiş olmak istemezdik. Keşke Cimino bu filime Vietnam'ı hiç sokmasaydı da, keyfimizle bir filim izleseydik, huzurumuz

devamı s. 7, sü.5'de

SPOR

Lenin Stadyumunda olimpiyat oyunlarının bitimine kadar yanacak olan Olimpiyat Meşalesi'ni tutuşturmak şerefi Sovyet sporcusu bayan Ludmilla Saves'e verildi.

Geleneksel olimpiyat meşalesinin yolu

Olimpiyat geleneklerinin en eskisi, yakılan Olimpiyat Meşalesi'nin olimpiyat oyunlarının ilk kez yapıldığı Olimpia şehrinden olimpiyat oyunlarına yeni evsahipliği yapacak olan şehre taşınmasıdır.

Olimpiyatların (Yeni Olimpiyat Çağında) uluslararası bir spor olayı haline geldiği 1928 Amsterdam olimpiyat oyunlarından bu yana, meşalenin tarihi Hera tapınağından olimpiyatların yapılacağı köye taşınmasında bisiklet ve motosikletten yelkenli ve uçağa varıncaya kadar çok çeşitli araçlar kullanılageldi. Oysa, koşu, bilinen en eski spor dalı olarak, bu araçlar içinde en doğal ve en güzel olanıydı.

1979 yılı Haziran'ında bir araya gelen Yunanistan, Bulgaristan ve Romanya ulusal olimpiyat komiteleriyle Sovyet Olimpiyat Düzenleme Komitesinin yaptıkları görüşmeler sonucunda, 1980 Moskova Olimpiyat Meşalesinin Atina'dan Moskova'ya atletlerce taşınması kararlaştırıldı.

Olimpiyat meşalesi 19 Temmuz günü öğleni, saat 12'de Lenin stadyumundaki 4,5 metre genişlik ve 30 metre boyundaki dev meşaleyi yakmış olacak. Yapılan programa göre (Yunanistan, Bulgaristan, Romanya ve SSCB olmak üzere) dört ülkeyi çizen tam 5000 kilometrelik hat atletlerce 30 gün içinde koşulacak.

Yolun 1136 km'lik kısmını içine alan Yunanistan'da, atletler ellerinde taşıdıkları meşalelerle Atina, Patras, Korint, Tebas, Salonika ve diğer tarihi, kültürel ve turistik şehirlerden geçerek Bulgaristan sınırına varacaklar. Atletler geçtikleri her şehir ve kasabada şenliklerle karşılanacak, ayrıca Atina'daki karşılama büyük bir festivale dönüştürülerek çeşitli şenlikler düzenlenecek.

Yolun Bulgaristan'dan geçen 865 km'lik kısmı ise tam 40 festivali içeriyor. Meşalenin geçtiği yolun bir başka özelliği, Sovyet ve Bulgar halklarının ortak tarihi mücadelesiyle ilgili: Meşale Nazi faşizmine karşı en çetin savaşların verildiği Sofya, Plovdiv, Şipka ve Pleven gibi şehirlerden geçecek. Festivallerde çeşitli kültür etkinlikleri ve müzik konserleri, ayrıca çeşitli spor gösterileri yer alıyor. Tüm bu gösterilerin aynı zamanda radyo ve televizyondan yayınlanması ve filme alınması planlanmış.

Romanya sınırları içinde kalan 577 km'lik yolda meşaleyi taşıyacak olan kişiler olimpiyat madalyaları, uluslararası ve ulusal birincilik sahibi sporculardan çocuk ve yaşlılara kadar geniş bir kesimden seçilmiş. Bu kişiler arasında, genç pionerler örgütü üyeleri ve anti-faşist direniş döneminde faşizme karşı savaşan yaşlı insanlar da bulunuyor. Romanya'da bu konuyla ilgili olarak 27 tören ve hemen her şehir ve kasabada Meşalenin oraya ulaşmasıyla birlikte başlayacak olan spor turnuvaları düzenlenmiş. Ayrıca birisi Bulgaristan-Romanya, diğeri de Romanya-SSCB sınırında olmak üzere iki büyük tören yapılacak.

Meşalenin Romanya sınırından Lenin stadyumuna kadar olan 2300 km'lik kısmında meşalenin taşınmasında dünya, Avrupa ve SSCB şampiyonluklarını elinde bulunduran 22 ünlü atlet görev alacak. Meşaleyi taşıma şerefi sadece bu kadar kişinin değil, barış ve ilerleme yolunda katkıları olan, bilimsel ve endüstriyel çalışmalarda isim yapmış olan kişiler ve üretim kahramanlarından oluşan kalabalık bir grup aynı şerefi birlikte paylaşacaklar. Yol boyunca düzenlenecek 75 törene Büyük Yurtseverlik Savaşı gazileri, tarım ve endüstrideki üretim kahramanları, önde gelen bilim ve kültür işçileri, ünlü sporcular ve yerel idari yöneticiler katılacaklar. SSCB'deki bu gösterilerin asıl amacının, sporun sadece fiziksel bir etkinlik hareketi olarak değil, ama onun yanısıra insanlar arasında barış ruhunu yaygınlaştıracak, dostluk, karşılıklı anlayış ve işbirliğini kökleştirecek bir toplumsal hareket olduğu gerçeğini işlemek olduğu gözleniyor.

Evet, Olimpiyat Meşalesinin dört ülkeden geçen, bir çok tarihi olayı yeniden canlandıran, tamı tamına 5000 kilometrelik ve 33 asırlık bir yolu var!

Olimpiyat meşalesi, M.Ö. 776 yılında ilk kez yandığı yerden Olimpia'dan yola çıkacak, Elis kralı İphttos'a olimpiyat oyunlarının yapılması için beş günlük barış ilan ettirecek, oradan Bulgaristan'a geçerek Nazi faşizmine karşı halkın ve insanlığın onurunu dile getirecek. Romanya'da anti-faşist direnişin tarihi anılarını bir kez daha canlandıracak ve nihayet Sovyetler Birliği topraklarında, Büyük Yurtseverlik Savaşı'nda ülkesinin ve halkının ve tüm insanlığın çıkarları uğruna milyonlarca yurttaşını yitiren Sovyet insanlarının elinde barış ve dostluğun, uluslararası dayanışma ve işbirliğinin meşalesi haline dönüşecektir...

İşte, geleneksel Olimpiyat Meşalesi'nin yılların, tarihi olayların ve ülkelerin içinden geçen yolu!

İşte, geleneksel olimpiyatların gerçek geleneği: barış, dostluk, karşılıklı anlayış ve işbirliği!

Gerçek
Sahibi : Ali Kar
Sorumlu Müdür: Fahrettin Mis
Adres : Başmusahip Sokak Tan Apt. 10/11 Cağaloğlu İstanbul
Dizgi : Kitle Gazetecilik Matbaacılık A.Ş. Baskı : Hürriyet Ofset Tesisleri

Haziran

baştarafı 1. sayfada

cak şirketler, Haziran ayında yapılacağı kesinleşen devalüasyon nedeniyle, şimdilik bu tür malların «satışının zorlanmaması» yönünde kararlar almış ve kendilerine bağlı ticari şirket ve bayilere bu doğrultuda talimat göndermişlerdir. Cumhuriyet gazetesi muhabirlerinden Kenan Mortan'ın yazdığına göre, «Holding yöneticilerinin yaptıkları toplantılarda üretim ve pazarlama faaliyetlerinin yeniden gözden geçirilmesi ,ithal girdilerine asgari yüzde 30'luk devalüasyon marjı eklenmesi, stoktaki dayanıklı tüketim mallarının satışı için de devalüasyonun beklenmesi kararlaştırıldı.»

Öte yandan İMF ile yapılan görüşmeler sonucu Ankara tarafından hazırlanan yeni niyet mektubu'nun da yeni bir devalüasyonu öngördüğü ve Turgut Özal'ın önceki hafta Bonn'da yaptığı bir basın toplantısında «kur ayarlaması»nın zorunlu hale geldiğini belirttiği haberleri de geçtiğimiz hafta gazetelerde yer alıyordu.

Bilindiği gibi, Nisan ayında Paris'te yapılan OECD toplantısında Türkiye 1.3 milyar dolar civarında bir «yardım» taahhüdü almıştı. Ancak, OECD ülkelerinin bu taahhütlerini yerine getirmelerinin birinci şartının her zaman olduğu gibi yine «İMF ile anlaşmak» olduğu bilinmektedir. Bu nedenle, Ankara'nın dövizlerin yüzünü görebilmesi İMF'nin «olur»una, bağlı. İMF ise, bu sefer çok daha ağır şartları Ankara'ya dayatmaya kararlı gözükmektedir. Üç yıllık bir süre için imzalanması beklenen yeni stand-by anlaşması gereğince, bundan öncekilerden farklı olarak, bizzat bir İMF heyetinin Ankara'ya yerleşerek anlaşmanın gereklerinin yerine getirilip getirilmediğini yerinden denetleyeceği belirtilmektedir.

Döviz bulabilmek için hemen her yolu mübah gören, kozmopolit «ahlâkı» ile ulusal onuru ayaklar altına almaktan perva duymayan, yurt topraklarını «pazarlık» masasına süren burjuvazi, kendi yarattığı ekonomik bunalımın yukunu emekçilerin sırtına daha da fazla yıkabilmek, emekcileri açlık ve sefaletin pençesinde tutabilmek için önümüzdeki günlerde devalüasyonun yanısıra başka «marifetlerini» de piyasaya sunacaktır.

Bunu beklemeli, daha doğrusu buna hazırlıklı olmalı!

olimpiyat

baştarafı 1. sayfada

çın Yusufoğlu konuyla ilgili olarak bir demeç vermiş ve şunları söylemiştir:

«AP ve Demirel yönetimi Olimpiyatlara katılmama kararı almakla ABD Başkanı Carter'in barış ve yumuşama aleyhtarı anti-sovyetin çağrısına uymuştur. Bu karar emperyalist odakların isteklerini yerine getirmeyi, spor alanına varıncaya dek uygulayan bir parti ve onun genel başkanının zihniyetini yansıtması açısından ibret ve utanç vericidir.

Bir spor olayı olan Olimpiyatların insanlık suçu olan ırkçı faşist rejimler dışında politika ve diplomatik gelişimler dışında tutmak başlangıçtan beri gelenekselleşmiştir.

Bu kararla AP, Türkiye'nin bağımsızlığına ve egemenliğine ne denli ters düştüğü bir kez daha kanıtlanmıştır. Ayrıca, komşumuz Sovyetler Birliği ile gerilim politikasında yeni bir adım niteliği taşıyan boykot kararı, emperyalist uyduluğun yeni bir yansımasıdır.»

TSİP Genel Sekreteri, yeni ikili anlaşmalarla, NATO'ya daha büyük sadakat yeminleriyle ve İMF, OECD gibi emperyalist finans kuruluşlarına yeni yeni ekonomik bağımlılık taahhütleri ve kararlarıyla yol alan AP yönetiminin bütünüyle iflas halinde olduğunu belirtmiştir.

TİP Basın Bürosu Sekreteri Gündüz Mutluay ise Demirel iktidarının olimpiyatlara katılmama kararıyla ABD'nin dümen suyunda olduğunu bir kez daha ortaya koyduğunu söyledi. Mutluay'ın açıklaması şöyle:

«ABD Başkanı Carter'ın talimatı üzerine Türkiye Hükümetinin Olimpiyatları boykot kararı alması, SİA adlı ihanet anlaşmasını imzalayanların emperyalizmin güdümüne ne ölçüde girdiklerinin yeni bir göstergesi oldu. Halkların, demokratik gelişmelerin ve özgürlüğün baş düşmanı olan, dünyanın dört bir yanında faşizmin ve gericiliğin desteklenmesi için her türlü müdahalede bulunan ABD'nin olimpiyatlar dolayısıyla Sovyetler Birliği ve sosyalizme karşı yürüttüğü iftira kampanyası sürdürülmektedir.

«Türkiye'yi ABD'nin çıkarları için savaş tehlikesinin kucağına atan işbirlikçi burjuvazi ve onun iktidarının aldığı boykot kararına rağmen Türkiye sporseverlerinin ve halk kitlelerinin kalbi olimpiyatlarda kardeşçe yarışan dost ülkelerin halklarıyla birlikte Moskova'da atacaktır.»

CHP

baştarafı 1. sayfada

Rapor böyle alıntılarla devam ediyor. Aslında yirmiiki ay iktidar olmuş CHP'nin elinde MHP'nin faşist terörün kaynağı olduğunu belirleyen maddi deliller bulunuyor olmalıdır. Eğer bu deliller var da CHP bunları açıklamıyorsa demokrasiye yaptığı bu kötülüğün altından kalkılamıyacağı iyi bilinmelidir. Ama eğer yirmiiki ayı devlet olanaklarıyla böylesi delilleri toplamak için kullanmadılarsa bunun hesabını vermek daha da güçtür.

CHP tutarlı anti-faşist bir tavır sürdürmedikçe ve halk güçleriyle dayanışma içine girmedikçe hem demokrasinin hem de kendi kuyusunun kazılmasına hizmet etmiş olmaktan başka bir şey yapmıyor olacaktır.

Hürcam-İş

baştarafı 1. sayfada

bin cam işçisi greve çıkmış olacak.

Grevleri Hürcam-İş ve Kristal-İş Sendikaları yaptıkları güç ve eylem birliği gereğince birlikte yürütmektedirler.

Hürcam-İş Sendikası başlatılan grevlere ilişkin yaptığı açıklama özetle şöyledir:

«Bir süredir şişe cam işverenleri ile sürdürdüğümüz görüşmelerden işverenlerin uzlaşmaz tutumları karşısında greve çıkmamız zorunlu hale gelmiştir. Daha önce Türk-İş'e bağlı Kristal-İş Sendikasıyla yaptığımız güç ve eylem birliği gereğince grevleri birlikte ve toplu halde başlatıyoruz.

Hayat pahalılığının dayanılmaz ölçülere vardığı ülkemizde işçi sınıfının verdiği ekmek mücadelesine sermaye çevreleri «ideolojiktir» demektedir.' Oysa ülkemizde yaygın şekilde ortaya çıkan grev dalgası yaşam koşullarının güçleşmesi karşısında işçilerin daha iyi yaşama ve çalışma koşulları için verdikleri mücadeleden başka bir şey değildir. Cam işkolunda da cam işverenleri sendikasının işçi sendikalarına verdiği teklifi «aç yaşayın» demekten başka bir anlam taşımamaktadır... Cam işverenleri parasal konulardaki ödünsüz tutumlarının yanı sıra, iş güvencesi ve isçi sağlığına ilişkin verdiğimiz istemleri ise peşinen reddederek görüşmeleri tam çıkmaza sokmuşlardır. Cam işkolunda grev kaçınılmaz hale gelmistir. Haklarımızı elde edene değin grevlerimizi sürdüreceğiz.»

Cam işkolunun da greve çıkmasıyla daha önce metal ve tekstil işkollarında başlatılan grevlerle birlikte ana üretim birimlerinin büyük bir çoğunluğu durmuştur.

Sefil «Kabadayı»

baştarafı 1. sayfada

ğünün bazı ilginç uyarılarını aktarıyoruz:

— Sporcular takım kaptanı, antrenör, yöneticiler ve diğer yetkililerle eller cepte, sakız çiğneyerek konuşmayacaklar.

— Lokanta ve kafetaryalarda doyabileceğinden fazla yemek alınmayacak.

— Hergün traş olunup temiz kıyafet giyilecek, tırnakların arası temiz tutulacak.

— Yatak odalarının dışında çamaşır veya pijamalarla gezilmeyecek,

— Yüksek sesle konuşulmayacak

— Yabancı bayan sporcular ve mihmandarlara saygılı davranılıp fazla samimi (!) olunmayacak.

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün sporcularımızın «genel terbiye»lerini bir diğer deyişle uygarlık seviyelerini nasıl gördüğünü ve nelerle uğraştığını yeterince açıklıyor bu genelge sanırız.

Sporcularımızı bu konuda tenzih ederek bir başka ilginç örneğe geçelim.

Bisiklet ve Motorsiklet Federasyonu da geçtiğimiz günlerde bir genelge yayınlamış. Balkan şampiyonasına katılmak isteyen bisikletçilerimizin geçmeleri gereken baraj derece ile ilgili bu genelgeye göre, gençlerde 21 kilometreyi, büyüklerde ise 25 kilometreyi 30 dakikada alabilen her sporcu milli takımı girebilecekmiş. «Ne var bunda» diyecek olanlara hemen hatırlatalım, halihazırdaki dünya rekorunun sahibi Belçikalı profesyonel bisikletçi Eddy Mercx'in 25 kilometredeki derecesi, (yani dünya rekoru) 30 dakika 13 saniye. Yani bu hesaba göre, Mercx bile Türkiye'de millî takıma girme şansına sahip değil.

En basit teknik bilgilerden bile yoksun bir federasyonun düzenlediği elemelerde bisikletçilerimize yeni yeni dünya rekorları dileyip, asıl konumuza geçelim.

Bu iki örnek, sadece geçtiğimiz hafta içinde basına yansıyan iki küçük örnektir. Olimpiyatlara katılıp katılmama tartışmalarına denk geldiği için buraya yazmak gereği duyduk. Yoksa okurlarımız, ülkemizdeki sporun hal-i pür melalini çok iyi bilmektedir.

Ve şimdi Demirel hükümeti kalkıp olimpiyatları boykot kararı alıyor. «Büyük kahraman» pozlarında. Carter ağababasının seçim yatırımına bir kürek (ya da çay kaşığı) harç atmak için, ulusal onurumuzu ayaklar altına alırken, birçok yurttaş şimdi Türkiye'nin kaybettiği (!) altın madalyaların hesabını tutmakla değil, Demirel ve benzerlerinin hesabını kabartmakla meşgul.

Sağ basının kalemşorları, şimdi «batı karşısında kaybettiğimiz itibarı yeniden tesis edebilmek, kredileri alabilmek için cesur bir karar» diye açık açık yazıyorlar. Hem de hiç utanmadan.

Aslında onlar yazmasa da herkes biliyor görüyor bunları. Tıpkı, Carter'in, sosyalist ülkeler sporcuları karşısında hezimet üstüne hezimete uğramayı hazmedememenin hırçınlığıyla Olimpiyat oyunlarına katılmamanın bahanesini «özgürlük havarisi» pozlarında bağırıp çağırarak ilan etmesinin hiç kimseyi kandıramadığı gibi.

Ve tıpkı, Carter'ın bu seçim yatırımının çok büyük ölçüde geri tepmesi gibi, bizimkilerin bu sözümona «kabadayılığı» da geri tepecektir. Hem de Carter'dan beter duruma düşeceklerdir.

Uşaklar efendilerden önce sefilleşir!

Mecidiyeköy

baştarafı 1. sayfada

geçmiş olayların bilinciyle kapıyı açmadılar. Ancak katiller kapıyı kırarak içeri girdiler ve kendilerine karşı koyan Sevinç Özgüner'i öldürdüler. Özgüner'in eşi Vecdi Özgüner de yaralandı.

Polisin herhangi bir saatte pervasızca arama yapma alışkanlığından da yararlanan faşist çeteler bu olayın da gösterdiği gibi aynı metodu sürekli kullanma alışkanlığı edinmişlerdir. Daha önce Özgünerlerin evi şüpheli kişilerce kendileri evde yokken ziyaret edilmiş, ve kapısı kırılmış bunun üzerine Tabipler Birliği emniyete başvurarak Özgüner'in korunmasını istemişti. Ancak bütün böylesi başvurular gibi bundan da sonuç alınamamış ve Sevinç Özgüner faşist katillerin kurbanları arasına eklenmiştir.

İçel, Tarsus 1927 doğumlu olan Özgüner Diş Doktoruydu ve serbest olarak çalışıyordu. Üç yıldan beri Tabibler Birliği Merkez Konseyi üyeliği yapan özgüner 1950'lerden beri devrimci haraket içinde yeralmış bir kişiydi.

Dr. Özgüner'in katledilmesi üzerine Tabipler Birliği Başkanı Erdal Atabek'e TSİP Genel Sekreteri Yalçın Yusufoğlu şu telgrafı gönderdi:

«Değerli mücadele arkadaşınız Dr. Sevinç Özgüner'in faşist caniler tarafından katledilmesini lanetler. Partimizin başsağlığı dileklerini ve yürekten dayanışma duygularını sunarım.»

ortaoyuncular

baştarafı 6. sayfada

Tüm iyiniyetli çabalara karşın, bir kısım jüri üyelerine ve ödül alacak sanatçılara duyurulamayan tören, İ.B.Ş.T. Fatih Bölümü'nün aklanması biçiminde gelişti. Biz ORTAOYUNCULAR tüm bunları protesto amacıyla sahneden inerek salonu terk ettik.

● **ORTAOYUNCULAR olarak bundan sonraki çalışma düzeniniz konusunda açıklamada bulunur musunuz?**

ORTAOYUNCULAR'ın bundan sonra verecekleri ürünler henüz somutlanmadı. Dileğim ORTAOYUNCULAR'ın «sanatçının yaratma sürecinin karmaşıklığından doğan bir takım doğal sanatçı kıskançlıkları» yüzünden dağılmaması.

Bu aşamada ORTAOYUNCULAR olarak, ORTAOYUNCULAR'ı dağıtmaya, ORTAOYUNCULAR'ın bile hakkı olmadığının bilincindeyiz. Çünkü, ORTAOYUNCULAR, kültür alanının demokratikleştirilmesi mücadelesinde yeni bir soluk getirebilir...

ödül

baştarafı 6. sayfada

dülü»nü Bir Düğün Gecesi isimli romanıyla Adalet Ağaoğlu aldı.

● Ölümünün 26. yılında, Sait Faik hikâye ödülünü Yürekte Bukağı kitabıyla Tomris Uyar kazanmıştır.

● Yeditepe Yayınları tarafından düzenlenen şiir armağanını bu yıl Sabahattin Kudret Aksal aldı.

● 1974 yılında ölen tiyatro yazarı İsmet Küntay adına konan ödülü Orhan Asena aldı.

Faşist

baştarafı 8. sayfada

idari makamlar da baskılarını artırmaktadırlar. TÖB-DER'in faaliyetten alıkonmuş olması, gerici-faşist uygulamalar için elverişli fırsat yaratmakta, eğitim emekçileri kitleler halinde görevden alınmakta, sürülmekte, anti-demokratik baskılara maruz kalmaktadırlar. Gözaltı, tutuklama, işkence uygulamalarından da nasibini alan öğretmenler, 1 Mayıs gösterileri nedeniyle il il, kıyım ve sürgün listeleri hazırlandığı haberleri yaygınlaşmaktadır.

Tüm yurtseverler

baştarafı 1. sayfada

deki ortak savunma tesislerinin Kripto (gizli) üniteleri dışındaki tüm bölümleri Türk subaylarına açık olacak!

Öteden beri ülkemizdeki üslere Türk subaylarının girememesi tartışmalara yol açıyordu. Geçmişte bir Türk subayı Adana İncirlik Hava Üssü'nün kapısından çevrilmişti. Şimdi kapıdan girecekler ama gizli kapılar yine kapalı kalacakmış! ABD, kapalı kapılar ardındaki marifetlerine devam edecek ve daha önce göm yumulan casusluk faaliyetlerine bu kez Türkiye'yi düpedüz ortak etmiş olacak!

İşte bu anlaşmayla Türkiye'nin de üslerde söz sahibi olacağını övünçle söyleyen, ABD işbirlikçilerinin vardıkları nokta budur. Türkiye üslerdeki 'çayocağını tayyare meydanlarını' gezecek, dinleme ve gözleme kısımlarında zahmete girmeyerek ABD'nin vekâletine razı olacak.

Savunma İşbirliği Anlaşması, emperyalizm işbirlikçiliğinin ne utanmazca boyutlarda savunulabileceğini ise bir daha gösterdi. Emperyalizm işbirlikçiliğini, anti-komünizmi göğüslerini gere gere sürdürmekte olan müthiş milliyetçilerden Faik Türün, gizli bölümlere girilememesini «mükemmel» bir sonuç olarak nitelendiriyor. Ali Elverdi ise ondan geri kalmıyarak ülkedeki Amerikan egemenliğinin önde gelen sözcülerinden olduğunu bir daha tescil ediyor: «Anlaşmada TC'nin egemenliğine halel getirecek bir husus yoktur.»

Anlaşma henüz meclislerden geçmediği halde ABD işbirlikçiliğinin şampiyonları onu yürürlüğe girmiş kabul ediyorlar. Türkiye toprakları üzerinde ABD hükümranlığını bir an önce sağlamlaştırmak için meclislerden geçmesini dahi bekleyemiyorlar.

Ancak bu gerici anlaşmanın meclislerden geçmesini tüm yurtseverlerin görevidir. Tüm yurtseverler, ülkenin savaş kışkırtıcısı, bölge ve dünya barışını zedeleyici emperyalist emellere peşkeş çekilmesinin önüne duvar örmelidirler.

Tüm yurtseverler, ülke çapında en geniş halk kitlelerini konunun önemini açıklayan, anlaşmanın bütün yönleriyle halka açıklanmasını talep eden ortak kampanya ve SİA'ya karşı etkin mücadele için görev başında olmalıdır. Savunma İşbirliği Anlaşmasının gerici, ülke çıkarlarıyla zerre kadar ilişkisi olmayan yüzünü açığa çıkarmak, başka sosyalistler olmak üzere, tüm ilerici, demokrat ve yurtseverlerin âcil görevidir. Bu tarihi görevin savsaklanmaması, anlaşmanın mecliste onaylanmaması için ısrarlı çaba gösterilmesi sonucunda ABD işbirlikçileri geri adım atma zorunda kalabileceklerdir.

Bu mücadelenin sadece ulusal bağımsızlık için değil, aynı zamanda demokrasi üzerindeki tehditlere karşı da bir müdacele olduğu unutulmamalıdır.

Kıyamet

baştarafı 6. sayfada

kaçmasaydı. Zaten filimde bir insan topluluğu, dostluk, erkekçe bir dostluk ögeleri öylesine ağır basmış ki, aynı olay savaşta olmayıp da örneğin bir tutukevinde geçseydi, film yine aynı derecede etkili, güzel, başarılı olurdu.

Burada duralım. Cimino Vietnam'ı herhalde rastlantı ile seçmedi. Böylesine sinemasal bir başarıya ulaşırken, «yanlış» bir konu seçmek söz konusu bile olamaz. «Avcı» için ne yazık ki söyleyeceğimiz tek şey, «Bir Amerikalı yönetmenin Vietnam savaşını konu eden filim yaparken tümüyle sinemasal kaygıya kapılmış olacağı düşünülmemeli» olabilir.

İsrail

baştarfı 4. sayfda

yakasında ve Kudüs'ün Arap kesiminde yaşayan Arap halka karşı yeni katliamlara da girişti.

İşgal altındaki bölgelerdeki Arap halkına ve Lübnan'a karşı giriştiği son saldırılarla İsrail saldırganlığını, ABD'de bu saldırganlığı desteklediğini gösterdi. ABD İsrail'in işgal ettiği Arap topraklarındaki keyfi uygulamaları ile ilgili Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararını onaylamayı reddetti. Böylelikle işgal altındaki Arap topraklarında İsrail'in yürüttüğü katliamların ve baskının yanında olduğunu bir kere daha gösterdi.

İsrail'in saldırıları sürerken, Arap halkının davasını arkadan hançerleyen Mısır Devlet Başkanı Sedat, ABD güdümünde İsrail ile ilişkileri daha da geliştirmeye devam ediyor. İsrail'in Lübnan'a saldırdığı sıralarda Kahire'de Mısır ile İsrail arasındaki ilişkilerin «normalleştirilmesi»ne yönelik dokuz yeni işbirliği anlaşması imzalandı.

Düyun-u Umumiye

baştarafı 1. sayfada

diplomasisi turlarının ardından önümüzdeki günlerde İMF ile Ankara arasında imzalanması beklenen yeni Stand-by anlaşması, üç yıllık bir süre için geçerli olacak. Çünkü döviz bulabilmenin, OECD ülkelerinin Paris'te verdikleri taahhütlerin gerçekleşmesi için yapılması gereken ikili anlaşmaları imzalayabilmenin, başkaca bir yolu yok.

İMF, bu anlaşmayla, öteden beri dayattığı ve gerek Ecevit ve gerekse Demirel hükümetlerine harfiyen kabul ettirdiği bilinen şartlarını yinelemekte. Ama sadece yinelemekle kalmamakta. Şimdi bir şartı daha var: Bir İMF heyeti Ankara'ya yerleşecek ve anlaşmanın şartlarının kelimesi kelimesine yerine getirilip getirilmediğini denetleyecek. Daha doğru bir deyişle, İMF Türkiye ekonomisinin iplerini bizzat ve resmen eline alacak. Hükümetin ekonomi politikasını, ekonominin gidişatını denetleyip, yönlendirecek.

İMF ile emperyalizme bağımlı geri ülkelerin imzaladıkları bu türden üç yıllık anlaşmalar, böylesi bir doğrudan denetimi şart koşuyor. Bunun çeşitli örnekleri var. Biri de 1970'de Türkiye'de yaşanmış. Ancak, bu tür İMF heyetleri gittikleri hemen her ülkede çok yoğun tepkilere yol açtıkları için değişik adlar altında faaliyetlerini sürdürmekte olduklarından, Türkiye'ye 1970 yılında gelen heyetin görevi de resmî olarak «istatistiklerin düzeltilmesi» diye duyurulmuş.

Bakalım bu seferki heyete ne ad takılacak?

Görüldüğü gibi, Batı, yani emperyalizm, verdiği ve bundan sonra —bir kıdım da olsa— verebileceği kredilerin, yani borçların geri ödenmesini garanti altına almak için, «uzaktan kumanda» yerine, «yerinden yönetim» ilkesini zorunlu görmektedir. Paralarını geri alabilmek için bu şartı ileri sürei emperyalistlerin bir kaç kuşak önceki ataları da tıpkı böylesine bir yöntemle Osmanlı İmparatorluğuna verdikleri borçları garantiye almışlardır. Düyun-u Umumiye (Genel Borçlar) adı altında İstanbul'da oluşturulan bir kurul, Osmanlı Bankasıyla birlikte ülke ekonomisini istediği gibi evirip çevirmiş, har vurup harman savurmuştu. Osmanlı ekonomisinin kaynaklarını.

İşte şimdi Süleyman Demirel'in kabul ettiği anlaşma gereğince Ankara'da çalışmaya başlayacak heyetin adı da olsa olsa Düyun-u Umumiye'dir!...

Gerçek Durum

hatırlattığı ve egemen kılmak istediği çözüm, işte bu kendisini dışlamıyan en despotik çözümlerdir.

Bugünkü siyasal güçler dengesi içinde Demirel'in formülleri de bir «müdahale» niteliğindedir. Bu formüller ya «sivil bir darbe»yi, ya da askeri desteği olan «sivil atılımları» gerekli kılmaktadır. Hatta Demirel'in «yarı askeri» formüllere yatkın olduğu da söylenebilir. Yeter ki demokrasi incelsin ve en ince yerinden koparken bile sahnede olan Demirel olsun!

Ama, gericiliğin bu yönde kazanacağı her hangi bir somut ivme Demirel'in çizdiği sınırlar içinde kalsa da, bu sınırları aşarak askeri bir müdahaeye ulaşsa da, demokrasi üzerinde, halk güçleri üzerinde yapacağı tertibat genel hatlarıyla aynı olacaktır. Bu nedenle, özellikle bu aşamada Demirel'in tertiplerini, en gerici mihrakların müdahale eğilimleriyle **eşdeğer** görmek gerekmektedir. Çünkü demokrasi güçlerinin perspektifi ve sarılacağı çözümler, esas itibariyle Demirel'i de, Demirel'in yolunu açmaya çalıştığı en gerici çözümleri de birlikte karşısına almak zorundadır.

Ama onlar sanıldığı kadar da umutlu değillerdir. Çok özendikleri Güney Kore'de bile, tamda benzeri «atılımlar» içinde oldukları bir dönemde ummadıkları dinamiklerle karşılaştılar. Şu sıra Güney Kore'yi geçen tüm ajans haberleri, bizdeki tekelci siyasi gerciliğin yüreğine oturmaktadır.

Bu noktada, bizlere düşen görev de kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Demirbağ'a saldırı

baştarafı 1. sayfada

olarak kurtulamıyacak olan bu teşebbüsün karanlık yönleri vardır.

Otomobil içinde bulunan ve bu yüzden kendisini koruma olanaklarından yoksun bulunan bir kişinin ateş hattından en uzak bir yerinden, ayağından vurulması ilgi çekicidir. Olay sırasında çevrede bir emekli yarbayın da yaralanması ilgi çekmektedir. Olay çeşitli olasılıkları akla getirmektedir.

Bunlardan biri devlet içinde yuvalanmış bazı gizli mihrakların, General'in ölümüne yol açmadan toplumdaki tansiyonu artırmak amacıyla planladığı bir komplo olmasıdır. Diğer bir olasılık doğrudan faşist çetelerin öldürmek, ya da yaralamak kasdıyla aynı amaca hizmet etmeyi hedefleyen bir girişimi olmasıdır.

Bir diğer olasılık ise kendlerini devrimci sanan küçük burjuva maceracı gruplardan birinin kendi dar kafalarına, bilime ve işçi sınıfına dayanmayan mücadele anlayışlarına uygun bir eylemi olmasıdır.

Hangi olasılık gerçeği yansıtıyor olursa olsun, suikast girişimi halkımızı bir faşist diktatörlüğün karanlığına atmak amacını gütmektedir. Bu bakımdan girişimi yapanların maaş alıp almamaları bir şey değiştirmemekte ve kendilerini, tekelci burjuvazinin, karanlık mihrakların, nesnel olarak ajanı olma durumundan kurtarmamaktadır.

TSİP: «Demirbağ'a

baştarafı 1. sayfada

kive'de demokratik hak ve özgürlükleri bütünüyle ortadan kaldıracak bir faşist dikta peşinde koşan karanlık mihrakların yönlendirdiği bir provokasyon girişimidir. 12 Mart döneminde de benzeri görüldüğü gibi CİA vb. örgütlerin ajan provakatörleri terör eylemleri düzenleyerek ya da teröristleri bu tür provokasyon girişimlerine sevkederek karanlık tertipler peşinde koşmaktadırlar. Nitekim, Süleyman Demirel'e Başbakanlık binasında yumruk atan kişinin polis hesabına çalışan bir kişi olduğu belgeleriyle birlikte bir mahkeme kararı halinde yıllar sonunda kanıtlanmıştır.

Bugünün bir çok karanlık olayının içyüzünün önümüzdeki yıllarda tüm çıplaklığıyla gözler önüne serileceğine hiç kuşku yoktur.

Şurasını kesinlikle yeniden ve yeniden tekrarlamak gerekir ki, yaşanılan sayısız tertipler, kargaşa yaratma, böyle bir ortamdan yararlanıp faşist bir diktayı egemen kılmak amacına yöneliktir.»

TSİP Başkanlık Kurulu, tüm demokratik güçlerin, bu tür tertipleri boşa çıkarmak için uyanık olmalarını ve birlik içinde bulunmalarını istemiştir.

olumsuzlukları

baştarafı 5. sayfada

bir grup kendisiyle eylem birliği yaptı. Demokratik Merkeziyetçiler ve diğer bazı gruplar bu eyleme kesinlikle karşı çıktılar Gerek eylemin siyasal, sosyal özünün yeterince olgunlaşmamış olmasını TÖB-DER dışı demokrasi güçleri ile gerekli işbirliğinin sağlanmamış olmasını ve gerekse gerekli hazırlıkların yapılmamış olmasını vurgulayarak olumsuzluğu engellemeye çalıştılar. Gerçi bu itirazlar DÖ ve BD gruplarının şeflerini engelleyemedi ama TÖB-DER tabanının muazzam çoğunluğu bu maceracı eyleme iltifat etmedi. Ama bu durum TÖB-DER'in sıkıyönetim tarafından «faaliyetten men» edilmesini engelleyemedi.

Şimdi öyle garip bir durum var ki, 24 Aralıkta «burjuvaziye karşı savaştıklarını» söyleyenler, savaş yaralarının sarılması görevini yapmıyorlar. Üstelik 24 Aralık'ın getirdiği bunalımı kullanmak istiyorlar. Kıyım, sürgün, ölüm, adeta umursanmıyor!

Sorunu çözecek olan TÖB-DER'in çilekeş fedakâr üyelerinin devrimci, bilinçli uyanıklığıdır. TÖB-DER'liler her plânda örgütlerine sahip çıkmalarıdır. Demokratik Merkeziyetçiler tüm güçleri ile maceracı girişimlere karşı aşılmaz bir engel olacaktır.

Bu alanda herkesle işbirliği, güçbirliği yapmaya her zaman olduğu gibi yine hazır olacaktır. Bilinçli, sorumlu, özverili herkes, her grup müttefikimizdir.

VAKKO işçileri grevi coşkuyla sürdürüyor

- **Grevin başlangıcından bugüne, patronun çok yönlü baskılarına göğüs geren işçiler, 52. günde iki arkadaşlarının düğününü grev yerinde yaptılar.**
- **550 işçi «grevi zaferle sonuçlandırmak zorundayız, zafer tekstil işçilerinindir,» diyorlar.**

Avrupa'lara tekstil ürünleri ihraç eden, Türkiye'de burjuvalara giyim malları üreten VAKKO'nun 550 işçisi, grevlerini coşkuyla sürdürüyorlar. İşçiler, grevin 52. gününde arkadaşları Hüseyin Karademir ve Zikreye AK'ın evlenme törenlerini grev yerinde yaptılar. Marşlarla, halaylarla, davullu-zurnalı çoşkun bir havada yapılan törende kimler yoktu ki? Sendikacı arkadaşlardan, komşu işyerlerindeki grevcilerden, basın mensuplarından tutun da sıkıyönetim mensuplarına kadar hepsi vardı.

Patronun şikayeti üzerine grev yerine gelen sıkıyönetim yetkilileri törende davul-zurna çalınmasını, marş ve slogan söylenmesini engellediler. Ama Vakko işçileri «düğünümüzü baskılarla rağmen yaptık» diyorlar. «Zaten bu ne ilki, ne de sonuncusu. Patron, canı ne zaman isterse bizi sıkıyönetime şikayet eder, onlar da gelip bizi engellemeye çalışırlar.»

Grev barakasında polis ve sıkıyönetimin sık sık arama yaptığını anlatıyorlar. «Fotoğraf ve yazıları indirmek, grev barakasında hiçbir söz ve slogan bulundurmamak istiyorlar. Dayanışma ziyaretine gelenlere, onlar gidince bize baskı yapıyorlar. Grevin ilk günlerinden beri. Şu grev var pankartını asmak için bile mücadele vermek zorunda kaldık. İşyeri, trafiğin yoğun olduğu bir bölgede. O yüzden istemiyorlar, kışkırtıcı oluruz diye.»

Nöbetçi işçilerden biri şunu anlatıyor bu konuda: «Arkadaşlardan biri çim biçme makinesiyle çimenlere GREV VAR şekli vermiş. Bizim çimenlere oturmamıza bile ateş püskürен patron durur mu? Hemen sıkıyönetime bildirdi. Sıkıyönetim de çimenleri tümden biçtirdi.»

Gece nöbetlerinde polis ve askerlerin daha çok arama yaptığını, özellikle 1 Mayıs ve öncesindeki günlerde saat başı arama yaptıklarını söylüyorlar. Askerlerin düşmanca bakışlarla şartlanmış olarak geldiklerini belirtiyorlar. «Nitekim geçenlerde fabrikaya bir yüzbaşı gelmişti. Yine patronun bir şikayeti üzerine. Yüzbaşıya bir sürü dert yanmış bu işçiler laf anlamaz, bunlara 28 bin lira aylık veriyorum yine de grev yapıyorlar amaçları ideolojik... falan filan gibi sözler etmiş. Bunun gerçek olduğunu sanan yüzbaşı bize sert davrandı. Durumu anlaması için kendisine bordroyu gösterdik. Ne dese iyi... HAKLISINIZ arkadaşlar!...»

«Ama bunun yanısıra baskılar azalıyor değil» diye de eklediler. «Hele grevin ilk günlerinde... Bize ayrılan erzakı barakaya almıştık. Patron size kuru soğan bile çok dedi. Sonra sıkıyönetimden albay geldi, erzakı içeri taşıttı. Üstelik o da şöyle söyledi: «Ben olsam size kuru soğan bile vermem». Yani aslında 28 bin lira sözünün de sırf işçileri suçlamak için olduğu ortada.»

İşçiler, daha sonra albayın, greve ilk çıkılan gün marş söylemelerine, pankartlara da çok kızdığını söylüyorlar. «Faşizme geçit yok, ne demek?» demiş albay «Demokrasiye mi geçit var?» İşçiler de «evet» demişler. «Bir de karşılık veriyorlar. Hepinizi bütün kızları Davutpaşa'ya taşırım» demiş albay da. O sırada patron, bir işçi temsilcisini göstererek, «bunu götür albay, asıl bunu, herşey bunun başının altından çıkıyor» demiş emir verince.

Birkaç gün önce, işveren arabasıyla fabrikadan çıkarken işçiler, grev sırasında işyerinden kendileri sorumlu oldukları için arabayı aramak istemişler... «İşyeri güvenliği için gerekiyor. Yasal bir şey... Patron karşı çıktı, tehdit ve hakaret etti, dinlemedik ...İşveren vekili de yanındaydı. Üzerinde model olarak bir desen bulundu. Temsilci arkadaş desene elkoydu. Annesi için olduğunu söyledi bir de. Oysa fason üretim yaptırmak için... Bilmez değiliz.»

İşçiler, «bilinçliyiz, güçlüyüz, kazanacağız. Kazanmak zorundayız» diyorlar. Aldıkları ücretle zaten yaşayamadıklarını, bu nedenle, yeni haklar kazanıncaya kadar direneceklerini söylüyorlar. Örnek veriyorlar: «Model dairesi elişi atölyesinde bir işçi net 107 lira alıyor. Yaptığı tuvaleti patron 60 bine satıyor. Gömlek bölümünde 1 işçi patrona ayda 250 bin kazandırıyor. İşçinin aylığı 3175 lira... Bu bantta 60 işçi var. Gerisini hesapla artık. TİS'in sözcülerinin yalanını sonra değerlendir. Kuyruğu Paris modaevlerine uzanan koca bir yalan! 14 yıllık bir işçinin net aylığı 3900, 25 yıllık arkadaşımızın ki 4400 lira.»

İşçiler, işgüvenliğinin de önem taşıdığını anlatıyorlar. Çünkü patronlar toplu sözleşmeden sonra genellikle işçileri atıp asgari ücretle yenisini alıyorlar. «Teksif işçileri sattı. Bizim sendikamazın da aynı şeyi yapmasını istiyorlar. Ama yağma yok. Biz direneceğiz. Sendika bizim haklarımızı sonuna kadar koruyacak. 1979'da toplu sözleşmeden sonra patron gömlek bantındaki 60 işçiyi çıkardı. Ama sendika işçilerin tazminatlarını ve toplu sözleşmeden doğan tüm haklarını sağladı. Patron yerlerine asgari ücretle işçi almak istedi ama adam bulamıyor!»

«Kazanacağız» diyorlar VAKKO Tekstil işçileri. Bizi marşlarla uğurluyorlar. Onlarda sürekli yükselen bilinç ve coşkuyla görünce biz de diyoruz:

«ZAFER TEKSTİL İŞÇİLERİNİN VE TÜM DEMOKRASİ GÜÇLERİNİN OLACAKTIR!»

Pancar üreticisi Çardak'ta miting yaptı

- **Üreticiler, «hükümet ürünlerimizden sağladığı geliri Amerika'ya faiz olarak veriyor» diyerek hükümeti eleştirdiler.**
- **Faşist saldırı ve anti-demokratik baskıları da eleştiren üreticiler, «sömürüye karşı mücadeleyi hiçbir baskının engelleyemiyeceğini» açıkladılar.**
- **TS'P Denizli İl Sekreteri Muzaffer Ekizce, yerel basına verdiği demeçte, «ekonomik demokratik mücadeleler demokratik halk iktidarının kurulmasında birer adım olacaktır,» dedi.**

Denizli Çardak ilçesinde 16 Mayıs günü, pancar üreticileri miting düzenlediler. Çevre ilçe ve köylerden de geniş katılım olduğu bildirilen mitingte, «hayat pahalılığının çekilmez hale geldiği, üreticiden aylar önce alınan pancarın bedelinin henüz ödenmediği, emekçilere yönelik faşist saldırı ve anti-demokratik baskıların tırmandırıldığı vurgulanarak, baskılar proteste edildi.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Denizli İl Örgütünün dözenlemede önemli rol oynadığı miting öncesinde yerel basına bir demeç veren İl Sekreteri Muzaffer Ekizce, «hayat pahalılığı başını almış gderken, köylünün alınteri ucuza kapatılıyor, halka yönelik hizmetler durduruluyor, emekçileri sindirmeye yönelik baskı ve saldırılar yoğunlaştırılarak halkın sesi kısılmak isteniyor» dedi. Açıklamasında genel ve yerel düzeydeki pek çok soruna değinen Ekizce, özetle şu görüşleri dile getirdi:

«Demirel'in 3. MC'si emekçilerin acil sorunlarıyla uğraşmak şöyle dursun, parababalarının bir dediğini iki etmemekle meşgul. Onların çıkarları için para ayarlıyor, zamlar yapıyor, ücretleri donduruyor.

«Onun için, emekçi halkın örgütlerine ve yayınlarına da baskı yapılıyor, ilericiler sürülüyor, işçi sınıfının hak ve demokrasi mücadelesi bastırılmak isteniyor.

«Ama emekçiler hiçbir zaman yılmadılar, yılmayacaklar! Çünkü onlar milyonlarcadırlar ve haklıdırlar. Halkın haklı mücadelesinin engellenebildiği görülmüş değildir. İşte bu yüzden ilimizde de emekçi halkın mücadelesi yükselerek sürüyor.

«Genel-İş üyesi İşçilerin başarılı grevinden sonra, Azim-Civata işçilerinin haklı grevi de başarıyla sürüyor. Yarın daha nice işyerlerinde iş, ekmek, hürriyet taleplerinin yükseleceğini söylemek için kâhin olmak gekmiyar. Nikekim köylüler de ekonomik-demokratik taleplerini yükseltiyorlar. Pancar paralarını alamıyan Çardak köylülerinin 16 mayıs mitingi bunun bir göstergesidir. Üreticiler, kendilerini soymak isteyenlere dur diyorlar.

«Emekçi halkımızın verdiği ekonomik-demokratik mücadeleler, demokratik halk iktidarının kurulmasında birer adım olacaktır. Geceleri aç yatılmayan, sokakta yürümekten korkulmayan cana kıyılmayan günler için yürüyüşe geçen emekçiler durdurulmıyacaktır.»

Mitingte, «pancarın üreticiden düşük fiyatla alındığı yetmezmiş gibi, pancar paralarının ödenmemesi yüzünden üreticiler tefeci ağına düşürülmektedir» denilmiş, «pancar paraları verilmediği halde, şekere ikinci zammın yapıldığı» belirtilmiş ve Demirel hükümetinin uygulamasının üreticinin zararına, ama bir avuç parababasının, tefeci-bezirgânın yararına olduğu açıklanmıştır.

Miting sırasında muhabirimizin görüştüğü üreticiler, sorunlarını şöyle dile getirmişlerdir: «Bizler alınterimizle ürettiğimiz pancarın geliriyle yaşamak zorundaki insanlarız. Geçen yılki ürünümüzün dahi parasını alabilmiş değiliz. Hükümet bizim ürünlerimizin gelirini Amerika'ya faiz olarak veriyor, bizi aç bırakıyor. Üstelik çocuklarımızı da öğretmensiz bırakarak cehalete mahkum ediyor. İlerici öğretmenlerimizi görevden alıyor, faşist militanları gönderiyor. Öte yandan bizi savunan örgütler kapatılmak isteniyor, baskı yapılıyor. Bunların nedeni bellidir, bizi susturmak istiyorlar. Mazota yapılan zamlar elimizdekini tümden alıp götürdü. Herşey dört misli arttı. İlaçlar alınamıyacak fiyatta. 125 kuruşa alınan pancarın küspe olarak satılan artığı köylüye 600 kuruşa dönüyor. Biz haklarımızı istediğimiz için baskılarla sindirmek istiyorlar. Ama sinmeyeceğiz. Mitingle anlamazlarsa, başka yollarla anlatacağız.»

Gerçek Konuşalım

REMZİ ÇIĞ

Ecevit'in Yeni Ağzı

Namludan çıktıktan sonra kime saplanacağı «bilinmeyen» mermilerin başlıca hedefleri arasında, şu günlerde CHP il ve ilçe yöneticileri ön sırada bulunuyor. Adana, Kayseri, Tokat, Uşak derken, birer birer hedef tahtasına tüm il ve ilçelerin adı yazılacağa benziyor.

Faşist namluların, «insanlık düşmanı» karakteri gereği, herkesi hedef seçebileceği, dahası rasgele nişanlıyabileceği çok öncelerden beri söylenegeldi birkaç yıldır da Türkiye bu acı gerçeği yakıcı biçimde yaşadı.

Ama bu gerçeğe sırtını çeviren, gözlerini olaylardan kaçıran, kulaklarını tıkayan CHP Genel Başkanı, «yılan kendisine dokunmak şu yanda, ardarda sokmaya başlayınca» malumu ilân ediyor: «Faşizm tırmanıyor, faşistler hükümeti teslim aldı!»

Oysa, son birkaç yılda, ilerici demokrat, sosyalist çevrelerin uyarılarına Ecevit'in verdiği karşılıklar bakın nasıldı: «Devletin kurumlarını sağın ve solun kaleleri yaptırmayacağız. Bütün partileri kardeşliğe çağırıyoruz. Sağa da sola da karşıyız.»

Ecevit, bu sözleriyle faşizmin tabiatını, insanlık ve demokrasi düşmanı yüzünü bir türlü göremiyeceğinden ve faşizme ansızın boğuluvereceğinden duyulan kuşkuları çoğaltırken, faşist namlular CHP'yi sürekli hedef haline getirmekte gecikmediler.

Ecevit'in faşizmi anlayamadığını yalnızca ilericiler, sosyalistler söylemiyor, üstelik. Bakın Türkeş ne diyor: «Ecevit sözlerimizi tahrif ediyor.» Doğrudur! Ecevit, başbakanlığı süresince MHP'yle uzlaşmak için onun suçluluğunu öylesine gizledi ki, tahrif etmese MHP yakayı kurtaramıyacaktı zaten. Şimdi Ecevit tahrifatı ve kayırmayı bıraktı ama, asıl önemlisi, daha önce MHP'nin yakasını da bırakmıştı.

Ecevit'in huyudur! Daralınca sesini yükseltir, mağdurlar safına geçer, TÖB-DER'e faşistlerle birlikte hücum edip, kendi toplantıları faşistlerin saldırısına uğrayınca, «TÖB-DER'e yapılan bize de yapıldı» dediği hatırlardadır.

«Hafıza-i beşer nisyan ile malûldür» diyor Ecevit. Dün işçilere saldırdı, bugün Anayasayı korumaya işçileri de çağırıyor. Sosyal demokrasinin çıkarcılığı, bencilliği neler söyletiyor. Başkaları mağdurken bir de o vuracak kendi mağdurken herkesi yardıma çağıracak!

Geliriz, bay Ecevit, geliriz! Ama sen önce şunu söyle: Bu ağzı kaç gün sonra değiştireceksin! Umarız değiştirmezsin ve işi sırf lâfa indirgemezsin!

Akbaşoğlu işçileri grevde 100. günü doldurdu

- **Petkim-İş'e bağlı oksijen tüp fabrikasında grev başarıyla sürüyor.**
- **İzmir'de Akbaşoğlu oksijen tüp fabrikası işçileri TSİP'li DYF İŞ'e bağlı işçilerin desteğini sevinçle karşıladı.**
- **İşçiler, TSİP'in ve ilerici demokrat işçilerin sağladığı destek ve dayanışmanın güçlerine güç kattığını, grevden er geç yeni kazanımlarla çıkacaklarını belirttiler.**

Yurt düzeyinde yaygınlaşarak ve güçlenerek süren emek ve onur mücadelesine katılan İzmir'deki Akbaşoğlu Oksijen tüp fabrikası işçileri, grevlerini yiğitçe sürdürüyor. İşçiler, grevde 100. gününü doldurdular.

Burası 39 işçi ve 10 dan fazla çırağın çalıştığı bir iş yeridir. 1.9.1979 tarihine kadar ekonomik hiçbir hakkı olmayan işçiler, bu tarihte DİSK'e bağlı Petkim-İş'e girdiler. İşçilerin sendikalarını kurmalarından sonra işveren saldırıları giderek yoğunlaştı.

Gelişen olayları işçi temsilcisi ŞERİF EMİR şöyle anlatıyor:

— «Bizlerin sendikaya girmesi üzerine, işveren lokavt kararı aldı. Bu lokavt kararı yasal değildir. Bunun üzerine biz de 7.2.1980 tarihinde grev kararı aldık. İşveren «sendikadan istifa edin, anlaşırız» dedi. Anlaşacak kişi sendikadan neden korkuyor? Her işverenin korktuğu gibi örgütlü mücadeleden korkuyor. «Burada asgari ücretle hiç bir ekonomik ve demokratik hakkımız olmadan yıllarca çalıştık. Buna dur demenin zamanı geldi geçiyor. Toplu sözleşme taslağımız hazır. İşverenin kabulüne dek greve devam edeceğiz. Bundan sonra gücümüz daha da arttı. Çünkü, TSİP'li sosyalistlerin, ilerici ve demokratların destek ve dayanışması bizleri mücadelemizde yalnız bırakmıyor.»

TSİP'li DYF-İŞ üyesi işçiler de grevci işçilere dayanışma ziyareti düzenlediler, grevi desteklediklerini açıkladılar. Grevci işçiler, sınıf kardeşlerinin desteğini sevinçle karşılayarak, dayanışma ziyaretlerinin kendilerine güç kattığını belirttiler, «grevden er geç yeni kazanımlarla çıkacağız,» dediler.

Mustafa DÖLCÜ

KARTAL İLÇE KONGRESİ

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Partel İlçe Kongresi geçtiğimiz hafta Kartal Belediye Sineması'nda yapıldı. Kongre, ilçede sosyalist ve demokratik hareketin dayanışması yönünden olduğu kadar, sosyalistlerin görevlerini ve sosyalist çalışmanın hedeflerini belirleyen kararlarıyla da yörede ilgiyle karşılandı.

TSİP Kartal İlçe Kongresi'nde Genel Sekreter Yalçın Yusufoğlu, partisinin genel ve güncel politikalarını açıkladı. TSİP Genel Sekreteri, faşist tırmanışın vardığı tehlikeli boyutlara işaret ettikten ve demokrasi güçlerinin dağınıklığının sürmekte oluşunun yarattığı olumsuzluğu vurguladıktan sonra, «Türkiye'de Güney Kore tipi bir polis devleti kurma emellerine» dikkati çekti. Sosyalist birliğin ve demokratik birliğin hayati önemine değinen Yusufoğlu. «İstanbul'daki grevci işçiden Silvan'daki topraksız köylüye kadar tüm emekçiler bu birliğin özlemi içindedirler» diyerek, TSİP'in bu birliği gerçekleştirmede üzerine düşeni ısrarla yapacağını söyledi.

Kongrede, TİP ilçe başkanı ve Devrimci Demokratlar adına birer temsilci de söz alarak, demokrasi güçlerinin birliğinin önem taşıdığını vurguladılar. İstanbul İl yöneticisi Şükrü Laçin ise, CHP'nin emekçi halkı hükümet ettiği sürece bir şey vermediğini, tekelci sermayenin çıkarları yönünde çaba harcadığını ve faşist saldırılar karşısındaki sağırlığının sürdüğünü belirtti. Sosyalist Gençler Birliği Merkez Yürütme Kurulu üyesi Sinan Kadılar, sosyalist gençliğin örgütlenmesinde TSİP'in yönlendirici rolüne işaret ederek, sosyalist gençliğin hedefinin demokratik gençlik hareketinin birliğini gerçekleştirmek olduğunu söyledi.

Faşist terörün eğitim emekçilerine yönelik katliamları sürüyor

Öteden beri faşist terör, ilk öğretimden yüksek öğretime kadar başlıca kurbanlarını eğitim emekçileri arasından seçmeye devam ediyor. Gazetelerde öğretmenlerin yaralanmadığı, öldürülmediği, faşist cinayet çetelerinin hedefi olmadığı gün yok.

Geçtiğimiz günlerde de Trabzon'da TÖB-DER üyesi dört öğretmenin evine giren faşistler, iki öğretmeni katletti, ikisini yaraladılar. Faşistler, öğretmenler üzerinde kolluk kuvvetlerinin ve idari makamların yoğunlaştırdıkları baskıyı burada da koz olarak kullandılar.

Gece yarısı öğretmenlerin evine baskın düzenleyen, polis olduklarını ve arama yapacaklarını belirten faşistler, öğretmenlerin kapıyı aralamalarından sonra ansızın eve dalarak dört öğretmeni kurşuna dizdiler. Baki Erdik ve Hüseyin Dost öldü, Fevzi Kınalıdere ağır yaralandı. Yaralı diğer öğretmen Sadık Delipınar ise olayın etkisiyle şok geçirdi.

15 Mayıs günü ise demokratik öğretmen hareketinin en güçlü bulunduğu illerimizden Bursa'da Yıldırım Beyazıt Lisesi Edebiyat Öğretmeni Mehmet İber, güpegündüz, şehrin en kalabalık semtlerinden birinde, Belediye Binası önünde faşistlerce katledildi. Katiller, öğle saatlerinde ve kalabalığa rağmen kaçmayı başardılar. kimliği belirsizler arasına karıştılar.

Kayseri Argıncık kasabası yakınlarında ise yine TÖB-DER üyesi Zeynel Ünaldı ölü bulundu. Ünaldı'yı öldüren kimliği belirsiz kişilerin kimlikleri ise artık tüm eğitim emekçilerinin ve ilericilerin kafasında belirlidir.

Faşistlerin eğitim emekçilerine yönelik cinayetleri sürerken, eğitim öğretimi, can güvenliğinden yoksun koşullara rağmen sürdürmekten geri kalmayan öğretmenlere

devamı s. 7, sü. 4'de

kıssadan hisse!..

H.ELŞAN

ÇATIRT!...

GÖRDÜNÜZ DİMİ, SOPAMI KIRDI!...